

Sindikalni kongres je kongres delavcev

Pred več kot mesecem dni smo v Gradisu pričeli s pred kongresnimi razpravami oziroma so se pričele priprave na bližajoči se 10. kongres Zveze sindikatov Slovenije. Po osnovnih organizacijah sindikata smo obravnavali poročilo republiškega sveta ZSS o njegovem delu med preteklim in sedanjim kongresom, statut ZSS s predlaganimi spremembami in naloge republiškega sindikata v boju za nadaljnji družbenoekonomski razvoj na socialističnih samoupravnih temeljih.

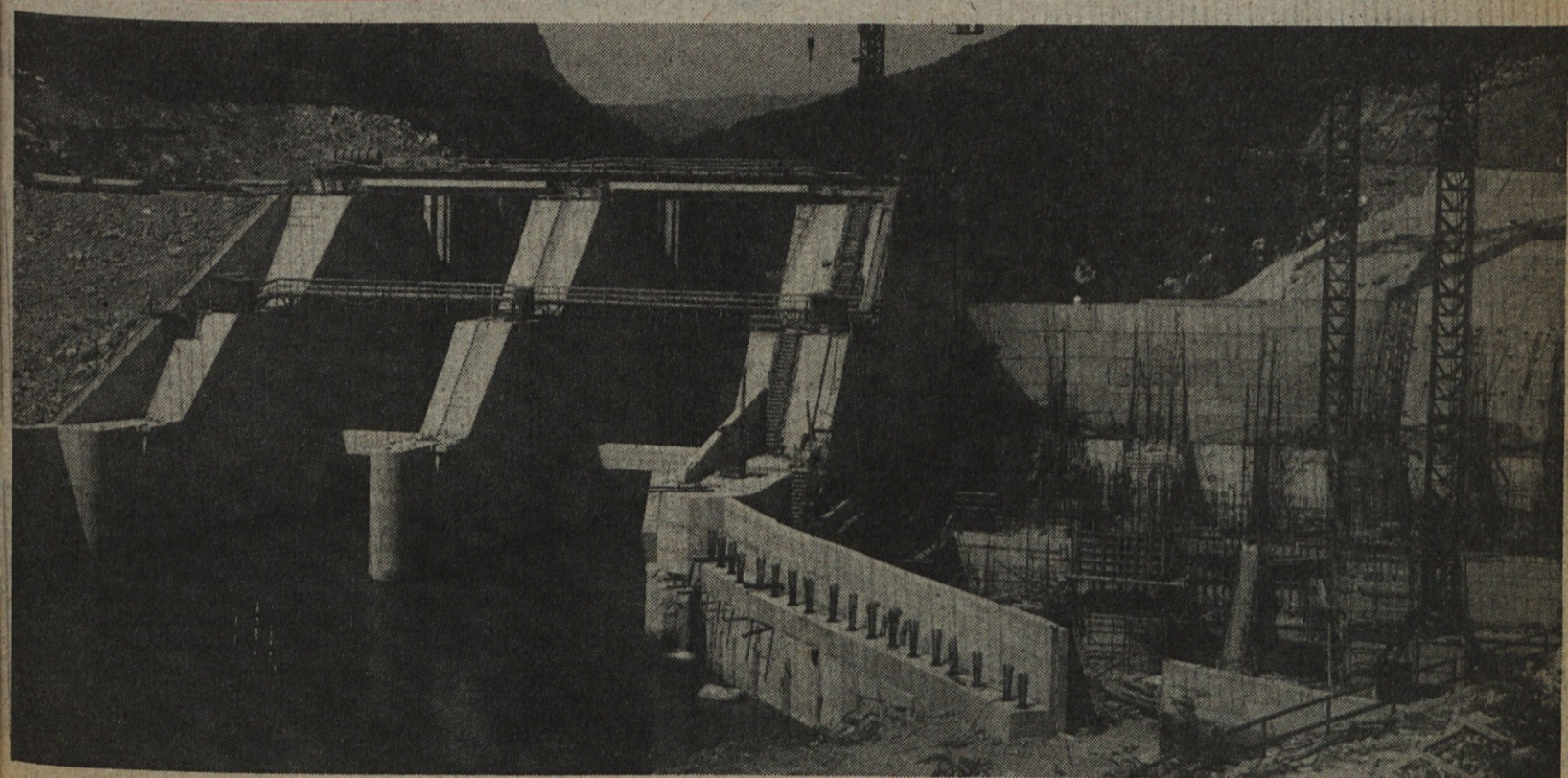
Po temeljitih razpravah je bilo gradivo najprej ocenjeno, nato pa so bile podane pripombe in predlogi. Poseben poudarek je bil na spremembi statuta in na pomembnih nalogah, ki jih bo moral sindikat izpeljati v prihodnjem mandatnem obdobju.

Razprave v temeljnih organizacijah bodo zaključene do sredine septembra, ko bo znana celovita podoba vseh razprav in na osnovi katerih bodo naši delegati na kongresu lahko dali tehtne prispevke.

Na dveh osrednjih straneh vam predstavljamo sedem naših delegatov na 10. kongresu Zveze sindikatov Slovenije, ki so si enotni v tem, da kongres mora biti resnični odsev vseh želja in hotenj delavcev glede reševanja sedanjega težkega položaja v naši družbi. Vsi tudi upamo, da bo kongres vsaj delno nakazal poti in konkretne naloge, ki nas vse čakajo v prihodnjih letih.

Na koncu naj zapišemo, kdo so delegati na 10. kongresu Zveze sindikatov Slovenije, ki bo v Kulturnem domu Ivana Cankarja v Ljubljani 11., 12. in 13. oktobra letos, saj to ni priznanje samo njim, temveč tudi celotnemu Gradisu. To so: Janez Vodopivec — tozd GE Ljubljana okolica, Pavel Ring — tozd GE Ravne na Koroškem, Dušan Pavlovič — tozd GE Koper, Marko Primožič — tozd Obrat gradbenih polizdelkov Ljubljana, Marija Tominšek — tozd GE Gradnje Ptuj, Aleksander Potočki — tozd GE Jesenice, in Janko Miklavžin — tozd GE Ljubljana.

Cveto Pavlin

Gradimo štiri objekte za Iskro v Ljubljani

Minilo je že precej let odkar je Gradis nazadnje delal v ljubljanski občini Šiška, čeprav vemo, da je prav v tej občini Gradis zgradil tovarno Litostroj in celo vrsto stanovanj. Po tako dolgem presledku pa sedaj ponovno imamo gradbišče v Šiški, in ne samo eno, temveč kar štiri, saj gradijo delavci tozde GE Ljubljana okolica štiri nove objekte za štiri tozde Iskre v Stegnah.

MIKROELEKTRONIKA

V Stegnah končujejo naši delavci in pa monterji IMP-ja dela na novi Iskrini tovarni Mikroelektronike. To je pravzaprav druga faza, saj so prvo zgradili že pred leti delavci takratne ljubljanske Tehnike. Od zunaj to ni videti velika tovarna — tudi mnogi Iskrini objekti v Stegnah so večji — toda, kdor bi sodil o pomenu tega objekta samo po zunanem videzu, bi se motil.

Nova tovarna mikroelektronike bo zelo pomembna za Iskro in vso jugoslovansko elektronsko industrijo, saj bo v njej najsodobnejša teh-

vanje v svoje proizvode in za druge jugoslovanske porabnike. Iskra jih bo vgrajevala predvsem v aparate za telekomunikacije in v računalnike. Na Iskrina vrata pa že trkajo številni drugi interesi, saj vemo, da se mikroelektronika uveljavlja na najrazličnejših področjih.

»To je inštalacijski objekt,« je povedal vodja gradbišča Vinko Ivas in dodal: »Inštalacijskih del je enkrat več kot gradbenih in obrtniških skupaj. Gradnja je bila izredno zahtevna in na vsakem koraku smo morali streči monterjem IMP-ja ki so izvedli vse instalacije, toda najbolj zahtevno delo je bila montaža instalacij za tehnološki plin s kompresorskimi postajami in druga oprema ter klimatizacija. Pri gradnji je nešteto krat prišlo do sprememb projektov za instalacije, predvsem zato, ker je prvotno bila predvidena večina opreme iz uvoza, potem pa se je bilo treba zaradi gospodarskih razmer pri nas odločiti za domačo opremo, ki pa je zahtevala nove projekte in nove gradbene in instalacij-

Jeklena konstrukcija proizvodnje hale

Za Iskrin TOZD Feriti montirajo delavci Mostogradnje iz Beograda

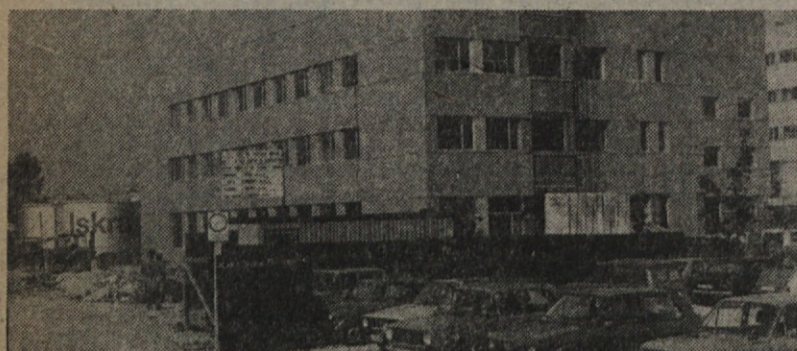
zagotavljanju stalne temperature in vlage delajo difuzijske peči, saj je za proizvodnjo silicijevih veziv nujna temperatura od 900 do 1200 stopinj. Takih peči pa bo v novi tovarni Mikroelektronike 24.

Vrednost inštalacijskih del na Mikroelektroniki je okrog 150 milijonov dinarjev, gradbenih pa 80 milijonov.

Večina del na tem objektu je že v zaključni fazi, tako da sedaj delajo le

šina okrog 3500 kvadratnih metrov. Poleg proizvodne hale pa se gradi tudi prizidek k že obstoječem objektu elektrooptike.

Proizvodna hala in prizidek sta že v zaključni fazi gradnje, tako da na objektu sedaj vglavnem delajo obrtniki in instalaterji, v kratkem pa se bo pričela tudi zunanja ureditev okrog objekta. Rok za predajo objekta investitorju, Iskrinem tozdu Elektrooptika je 29. november

Druga faza Centra za elektrooptiko je v zaključni fazi gradnje

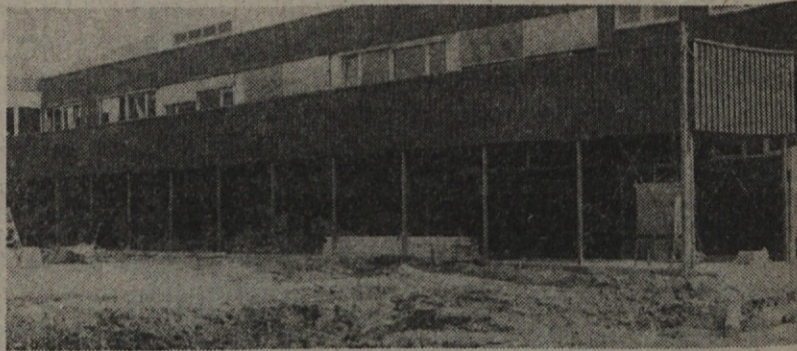
nologija, temu primerno zahtevno pa je bilo tudi delo, ki so ga morali opraviti naši delavci.

V prvi fazi leta 1977 so bili postavljeni proizvodni prostori z opremo za zapiranje integriranih vezij v ohišje, sedaj pa gradimo še najpomembnejši del v katerem bo tehnologija procesiranja za proizvodnjo integriranih vezij na silicijevih rezini (bolj znana je z angleškim imenom »chip«). Iskra bo imela tako kompletno proizvodnjo teh nepogrešljivih elementov za elektrono, ki jih potrebuje za vgraje-

ske posege v notranjost objekta.

Proizvodnja silicijevih rezin (»chipov«) namreč terja izredno čistočo ter stalno temperaturo in vlago. To so majhni izdelki — tipična velikost je četrtinka kvadratnega milimetra, medtem ko največji merijo en kvadratni centimeter. Najmanjši prašni delec se vtisne na rezino in tak element je seveda neuporaben.

Stalna temperatura in vlaga sta nujni, ker vzorce za tiskanje vezja preslikavajo s ftoploimetrom, ki so občutljivi na spremembe vlage in temperature. Dodatno težavo pri

Izredno zahtevna je bila gradnja Iskrine tovarne Mikroelektronike v kateri bodo proizvajali »chipe« za računalnike

še manjša obrtniška dela in polagajo fine elektroinstalacije, čaka jih pa še zunanja ureditev. V vodstvu gradbišča predvidevajo, da bo objekt pripravljen za tehnični pregled sredi oktobra letos.

AVTOMATIKA

Le nekaj korakov od zgoraj omenjenega gradbišča nove tovarne Mikroelektronike je tudi gradbišče za Iskrin tozde Avtomatika. To je manjši objekt velikosti 44 krat 10 metrov. Gre za podaljšek obstoječe proizvodne hale Avtomatike. Gradnja tega prizidka se je začela 25. maja letos in ker gre za montažno gradnjo, ki je zelo hitra bo tudi ta objekt pripravljen za prevzem okrog 15. oktobra letos.

ELEKTROOPTIKA

Tretje gradbišče v Stegnah je gradbišče druge faze centra za Elektrooptiko. Gre za proizvodno halo dimenzij: dolžina 42 metrov in širina 24 metrov, katere gradnja se je začela pred letom dni. Objekt je delno podkleten, poleg pritličja pa ima še dve etaži, tako da je celotna povr-

letos, sedanji potek del pa zagotavlja da bo ta rok tudi obveljal.

FERITI

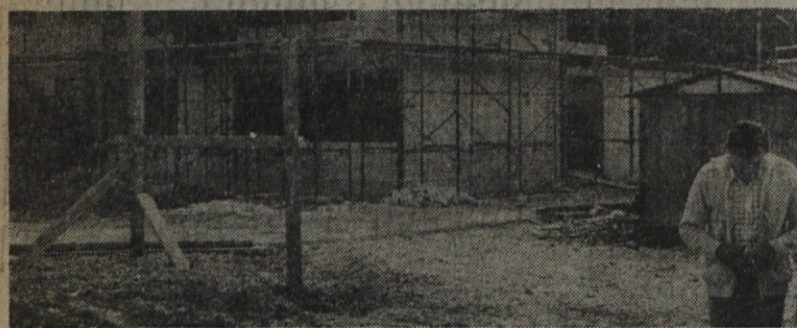
Zadnji objekt, ki ga v Stegnah gradijo delavci tozda GE Ljubljana okolica je razširitev tovarniške hale za Iskrin tozde Feriti. Gre za montažno halo dolgo 90 in široko 22,5 metra. Na betonske temelje, ki so že narejeni so delavci beogradske delovne organizacije Mostogradnja začeli montirati jekleno konstrukcijo.

Poleg nove tovarniške hale gradijo naši delavci tudi podaljšek tehničnega trakta dimenzij: dolžina 22,5 metra in širina 14,7 metra.

Oba objekta bosta različno visoka, od 6,9 do 9,4 metra.

Po pogodbi je rok za dokončanje del na obeh objektih 1. marec prihodnje leto, vendar ga bo treba prav gotovo podaljšati zaradi sprememb ki so nastale pri jekleni konstrukciji. Vrednost del na obeh objektih je 110 milijonov dinarjev.

C. Pavlin

Podaljšek proizvodne hale TOZDA Avtomatika

Gradis med največjimi gradbenimi firmami na svetu

Revija »Engineering New-Record« iz New Yorka je objavila lestvico največjih gradbenih firm na svetu — po višini pogodb za leto 1981, ki so jih sklenile za dela v tujini. Na tej lestvici je Gradis na 250. mestu. Hkrati je večina anketiranih podjetij navedla še podatke o višini vseh sklenjenih pogodb. Po teh vrednostih je Gradis na 160. mestu. Vendar obstoja v svetu še vrsta firm, ki so bržčas večja kot Gradis, vendar niso (tolikani) angažirani v tujini in jih zato ni v objavljeni lestvici. V tej lestvici tudi ni firm iz vzhodnega bloka. Iz Jugoslavije je v lestvici 10 podjetij, ki so vsa pred Gradisom. Gradis je imel namreč samo 12 % pogodb enih del v tujini, anketirana jugoslovanska podjetja pa kar 64 % (največ Energoprojekt iz Beograda, ki je angažiran v tujini celo z 94 % vseh pogodb; velik delež — čez 75 % — imajo še Hidrogradnja in Energoinvest iz Sarajeva in »Ivan Milutinović« iz Beograda, Hidromontaža Maribor pa npr. 51 %).

Povprečje vseh 250 firm z največjimi zneski pogodbenih del za dela v tujini znaša 49 % od vseh pogodbenih del. Za deset največjih firm znaša ta delež 63 %, za dvajset največjih pa 61 %.

Iz teh podatkov je moč povzeti pomembno značilnost velikih gradbenih firm v svetu: večina njih ima velik delež del v tujini. Največja evropska gradbena firma »Philipp Holzmann AG« iz Frankfurta (ZR Nemčija) na primer, ki je po izvoznih pogodbah peta, po skupnih pogodbah del pa sedma na svetu, ima 69 % vseh pogodb sklenjenih za dela v tujini; prav toliko tudi (na lestvici) prva gradbena firma na svetu »Bechtel Group« Inc. iz San Francisca (ZDA). Po skupnih pogodbenih delih je ta firma 27-krat večja od Gradisa (Holzmann npr. 14-krat večji).

Zanimivo je spoznati največje svetovne in evropske gradbene firme po sklenjenih pogodbah (za vsa dela) za leto 1981 — v mio dolarjih:

124 firm (z desetimi jugoslovanskimi) so največ angažirane na srednjem vzhodu 36 %, v Afriki 30 %, v Aziji 15 %, v Latinski Ameriki 12 %, v drugih evropskih državah pa (le) 6 %.

Medtem ko imajo Francozi kot največja evropska skupina največ pogodb na srednjem vzhodu, pa imajo naši sosedi Italijani največ pogodb v Latinski Ameriki. Zahodni Nemci so daleč najmočnejše angažirani na srednjem vzhodu — 44 %. Zanimivi so Turki, ki imajo kar dve tretjini sklenjenih pogodb v Libiji, kjer imajo precejšnje težave s plačili.

Za nas Jugoslovane se ve, da smo zelo angažirani v Iraku; zanimivo pa je, da zaradi viz za nas ne pride v poštev Saudska Arabija, kjer dela kar 46 % od vseh največjih svetov-

nih gradbenih firm; mimogrede tudi v Iraku je prisotna kar dobra tretjina od vseh največjih firm, na tretjem mestu pa je Libija z eno četrtno, sledijo pa ji Kanada, Indonezija in Nigerija — vse s po 20 % navzočih firm od 250 največjih.

Gradis, ki je na 250. mestu v letu 1981, je bil leta 1980 na 223. mestu. To pomeni, da je bil porast mednarodnih pogodb v svetu v letu 1981 večji kot pri nas. V kolikor bo naš delež del (in seve pogodb za dela) v tujini porasel na 15 % oziroma do leta 1985 na 25 % in čez — to pa pomeni, da bi se delež v primerjavi z letom 1981 podvojil — potem ni bojazni, da bi v prihodnjih letih izpadli iz lestvice 250 svetovnih firm, ki imajo največje zneske pogodb za dela v tujini.

STANE UHAN

a) svet

1. Brown & Root, Inc., Houston (ZDA)	10.738
2. Flour Corp., Irvine (ZDA)	10.600
3. The Parsons Corp., Pasadena (ZDA)	10.244
4. Bechtel Group, Inc., San Francisco (ZDA)	10.114
5. Kellogg Rust, Inc., Houston (ZDA)	6.700
6. Morrison-Knudsen Co., Inc., Boise (ZDA)	5.536
7. Philipp Holzmann AG, Frankfurt (ZRN)	5.390
9. Davy Corp., PLC, London (VB)	5.046
9. Lummus Group, Inc., Bloomfield (ZDA)	4.600
10. C. F. Braun & Co., Alhambra (ZDA)	4.546

Na 11., 12., in 14. mestu so tri japonske firme iz Tokija.

b) Evropa

1. Philipp Holzmann AG, Frankfurt (ZRN)	5.390
2. Davy Corp., PLC, London (VB)	5.046
3. Impresit, SpA, Milano (Italija)	2.757
4. SADE-SADELMI, Group of Co's., Milano (Italija)	2.720
5. SPIE-Batignolles, Puteaux (Francija)	2.307
6. Dumez, Nanterre Cedex (Francija)	2.221
7. Societe Auxiliaire d'Entreprises, Paris (Francija)	2.180
8. Hochtief AG, Essen (ZRN)	2.120
9. Societe Generale d'Entreprise, SEE, Rungis (Fr)	2.066
10. Bilfinger + Berger Bau Ag, Wiesbaden (ZRN)	1.903

34. Hidrogradnja, Sarajevo (SFRJ)	628
-----------------------------------	-----

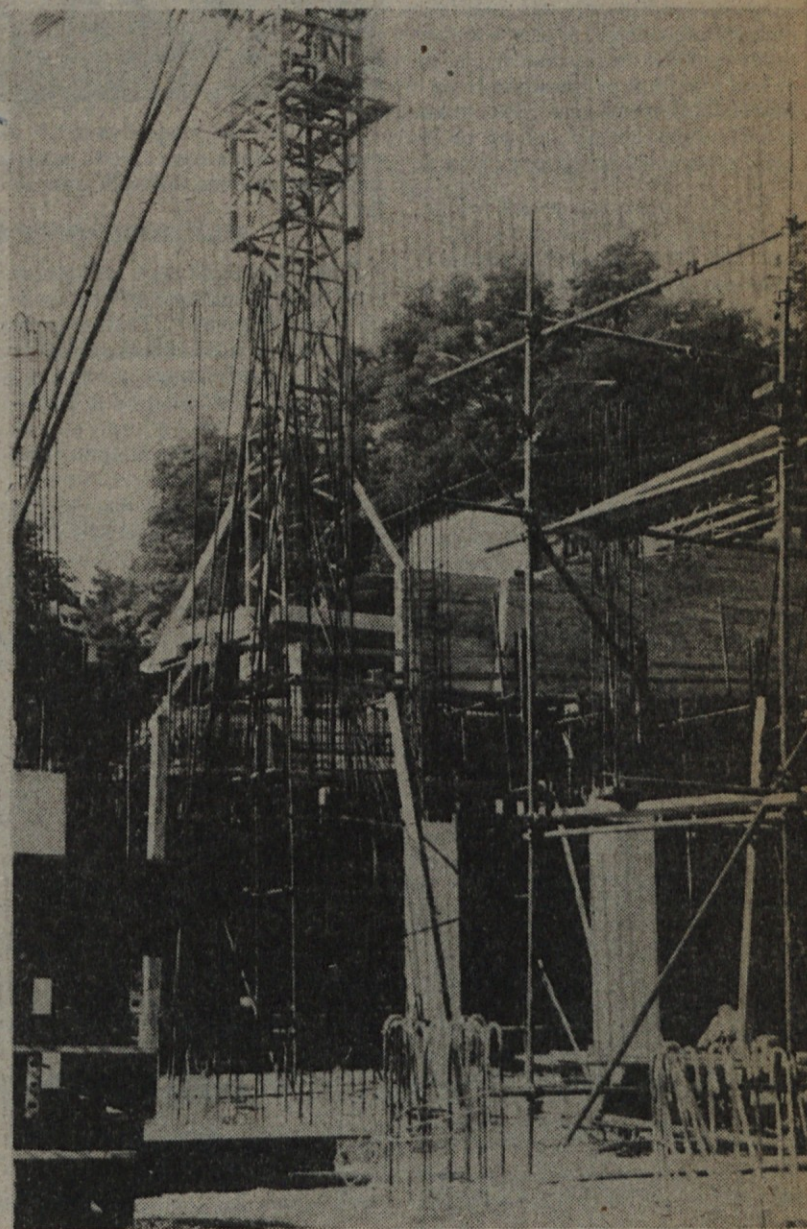
80. Gradis, Ljubljana (SFRJ)	379
------------------------------	-----

Med 250 firmami jih je največ iz Evrope (s Turčijo) in sicer 124, iz Amerike 48, iz Japonske 25, iz Koreje 25 (!), ostale pa iz drugih delov sveta. Tudi jugoslovansko zastopstvo (10) ni majhno.

Zanimiv je tudi pregled, kje v tujini imajo te firme sklenjene pogodbe. Največja angažiranost tujih firm je na srednjem vzhodu 36 %, potem v Afriki 18 %, Aziji 17 %, Latinski Ameriki 13 %, v Evropi 8 %, ostalo pa drugod.

Skupna vrednost pogodb za dela v tujini, ki jih je pridobilo 250 največjih mednarodnih gradbenih izvajalcev, znaša 135 milijard dolarjev. Ta vrednost v letu 1981 je bila za 25 % večja kot leta 1980 kljub nadaljujoči recesiji v industrijskih deželah. Samo 20 največjih firm je sklenilo 46 % vrednosti mednarodnih pogodb vseh 250 firm.

Največje firme v Evropi (s Turčijo) je sklenilo za več kot 50 milijard dolarjev mednarodnih pogodb. Teh

Tudi Železokrivnica je Gradisov TOZD

V sedanji dokaj težki gospodarski situaciji problemi niso obšli niti naš tozđ Železokrivnico Ljubljana, ki pa je kljub vsem težavam v prvi polovici letošnjega leta dosegla lepe rezultate. To pomeni, da se je zmanjšala poraba časa za izdelavo ene tone armature na 4 do 10 ur, odvisno od zahtevnosti krivljenja in profilov železa, ki se krivi. Za primerjavo naj povemo, da so železokrivci leta 1972 rabili v povprečju 21 ur, da bi skrivali eno tono armature, leta 1976 so porabili 10 ur, po modernizaciji leta 1970 pa samo še 7 ur za tono armature. Za osvežitev spomina naj zapišemo, da je leta 1979 bila zgrajena nova proizvodna hala in tako je naša Železokrivnica postala najbolj moderno opremljena v Sloveniji in ena najbolj opremljenih v Jugoslaviji. Takrat so se povečale tudi zmogljivosti Železokrivnice na 11.000 ton letno, z uvedbo nadurnega dela in še ene izmene, pa lahko skrivajo tudi do 15.000 ton železa.

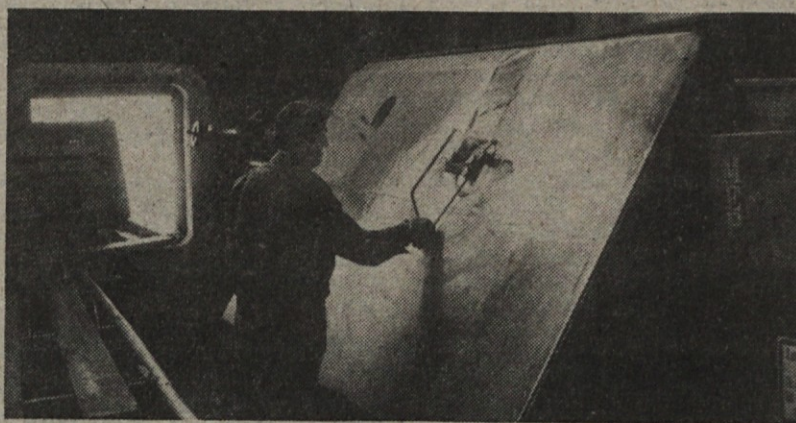
V letu 1980 so bile kapacitete Železokrivnice dobro izkoriščene, vendar je že v lanskem letu prišlo do padca proizvodnje, saj je bilo skriviljeno le 6.000 ton armature, to je enkrat manj kot je normalna zmogljivost Železokrivnice. Pri tako zmanjšanju obsegu del pa se je tudi ekonomičnost precej znižala.

Do tako izrazitega padca fizične proizvodnje je prišlo iz dveh razlogov. Prvi vzrok je splošna recesija v gospodarstvu in še posebej v gradbeništvu, kateri se je izredno težko izogniti, drugi vzrok pa je v tem, da tozdi vse manj armature naročajo v Železokrivnici, temveč ustanavljajo lastne manjše železokrivnice, v katerih zaposlujejo viške delovne sile in krivijo manj zahtevne armature.

S takim odnosom tozđov do Železokrivnice, so se prestrukturirale tudi usluge le-te. Tako so v Železokrivnici že lansko leto začeli del neizkoriščenih kapacitet preusmerjati na polaganje armature, letos pa še toliko bolj. Del delavcev pa je tudi v tujini.

Do konca julija letos je bilo v Železokrivnici skriviljeno 2765 ton armature različnega profila. V istem obdobju so delavci Železokrivnice položili tudi nekaj več kot tretjino proizvedene armature, ali natančneje 936 ton.

Z modernizacijo in izgradnjo nove hale so se pogoji dela v Železokrivnici bistveno izboljšali. Ročnega transporta je ostalo še zelo malo, novi del proizvodne hale pa je v zimskem času ogrevan tako, da proizvodnja lahko nemoteno poteka.

V železokrivnici imajo dva MEP stroja za izdelavo stremen, ki sta popolnoma avtomatizirana z njima opravlja drugi najstarejši delavec v železokrivnici Ivan Javšev, dobitnik srebrne sindikalne plakete GIP Gradis in medalje za delo

Železokrivnica tudi v tehnologiji sledi razvoju železokrivstva v razvitih zahodnih državah. Tako sedaj že imajo tri merilno rezalne mize in transportne mize, tako da odpadejo vsi ročni prenos od deponije do krivilnega stroja. Veliko pridobitev za Železokrivnico predstavljata tudi dva MEP stroja za izdelavo stremen. Oba stroja sta tudi vplivala, da se je zmanjšala poraba časa za krivljenje ene tone armature.

Uporaba računalnika v Železokrivnici dobiva vse večji pomen, kljub temu, da je vse skupaj še v pojoju in je v razvoju pri Razvojno-

organizacijski službi v Delovni skupnosti skupne službe. Računalnik že sedaj uporabljajo za pisanje tablic za razporejanje armature, preko računalnika gredo tudi vsa naročila in zaloge ter druge evidence. V končni fazi naj bi računalnik pripeljal do tipizacije armaturnih palic, saj tipe le-teh, pogostost in različnost tipov sedaj že eno leto zasledujejo računalniško.

Poleg strojev za izdelavo klasične armature imajo v železokrivnici tudi dva kompleta strojev za rezanje in krivljenje armaturnih mrež, katerih

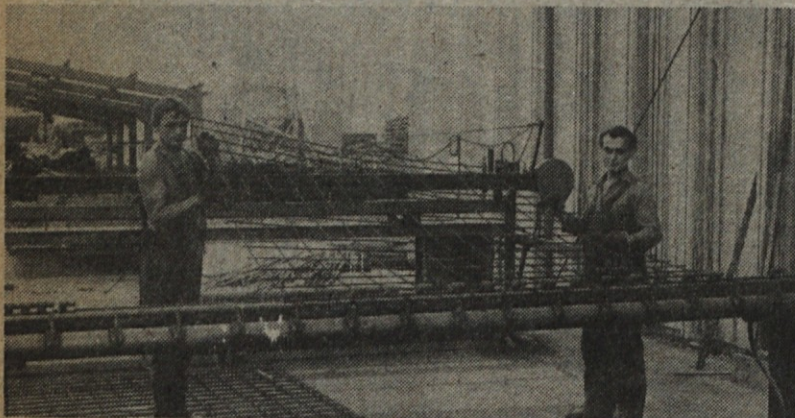
zmanjšanje proizvodnje v letih 1981 in v letošnjem letu je narekovalo tudi zmanjšanje števila zaposlenih v tozđu Železokrivnica za 20 odstotkov. Zato se je za 10 odstotkov povečala angažiranost tozda v tujini, tako da sedaj ima Železokrivnica 25 odstotkov svojih delavcev prerazporejenih na dela v ZR Nemčiji in Iraku, kar jo uvršča med prve v Gradisu. V tujino so poslali vse najboljše delavce, to pomeni kvalificirane delavce, ki so sposobni voditi večje skupine železokrivcev.

Tudi izobraževanju delavcev v Železokrivnici posvečajo veliko pozornosti. Z izboljšanjem tehnologije je vsako leto vse večja potreba po strogo usmerjenih kadrih, katere pridobijo po treh poteh: 1. preko rednega šolanja v usmerjenem izobraževanju, 2. preko tečajev, ki jih organizira gradisov Center za izobraževanje in 3. z internim izobraževanjem, katerega organizirajo v sodelovanju z zunanjimi institucijami, kot so Zavod za raziskovanje materiala in konstrukcij ter Delavska univerza. S tem izobraževanjem želijo, da bi čim več delavcev železokrivcev obvladalo tudi varilno tehniko, saj planirajo, da bi kupili tudi lastni varilni stroj, ki bi prav prišel zlasti pri varjenju dolgih palic, kjer so trgoyske dimenzije, prekratke.

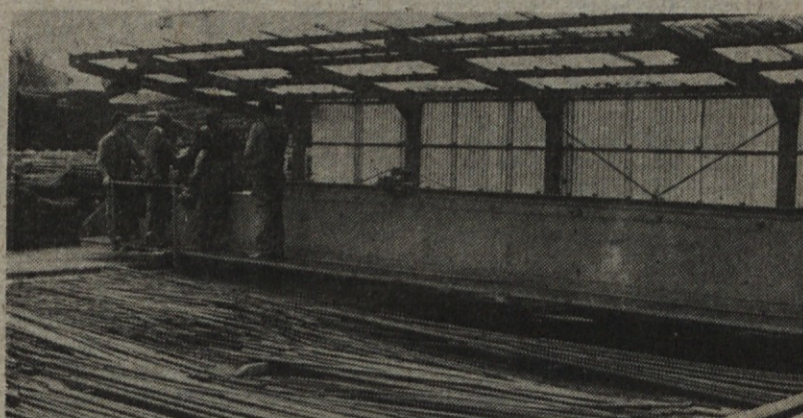
Delovnim in življenjskim pogojem zaposlenih dajejo v tozdu velik poudarek. Tako je prehrana delavcev med delom urejena v celoti in je tudi v celoti regresirana, predvsem pa je za tozđ Železokrivnico značilno, da vsak delavec v proizvodnji dobi dnevno pol litra alpskega mleka. Vsaki delavec dobi štirikrat letno plačan prevoz v domači kraj, tako da tudi v tem Železokrivnica izstopa med ostalimi tozdi, ki to še vedno nimajo popolnoma urejeno.

Stanovanjsko problematiko pa tudi rešujejo sproti, tako da sedaj imajo samo dva delavca, ki čakata na rešitev stanovanjskega problema.

C. PAVLIN

Stroj za rezanje in krivljenje armaturnih mrež je dobro izkoriščen saj se armaturne mreže vse bolj uporabljajo v gradbeništvu
Na sliki Slavko Kudra in Husein Kličić

Tri merilno rezalne mize opravijo precej dela, ki so ga včasih morali opraviti delavci ročno

Strokovni ogled naselij montažnih hiš v Italiji

Strokovni ogled naselij montažnih hiš v Italiji. Verjetno ni delavca v Lesno industrijskem obratu Škofja Loka, ki ne bi poznal vsaj osnovnih podatkov o velikem gradbišču v Campaniji v Italiji, kjer sta LIO in Jelovica v lanskem in delno še v letošnjem letu postavila v enajstih občinah naselja montažnih hiš za prebivalce, ki so ob lanskem potresu ostali brez strehe nad glavo.

Z namenom, da bi nekatere delavce Jelovice in LIO, ki so s poslom v Italiji imeli največ opravka seznanili z izkušnjami take gradnje je bila organizirana strokovna ekskurzija. Vodja ekskurzije je bil Dragan Dodić, ki je bil vodja gradbišča v Italiji. Tako so vsi lahko iz prve roke dobili podatke o tehničnih, organizacijskih in kadrovskih težavah in problemih na takem gradbišču. Vsi udeleženci ekskurzije so tudi dobili popolno predstavo o tem velikem projektu, saj so naselja sorazmerno velika, raztresena po pokrajini v dolžini 200 kilometrov, vmes pa je še 580 posameznih hiš.

Prvi dan je pot vodila preko Gorice, Padove, Bologne in Firenz do Rima, kjer je bilo organizirano prenočišče. Naslednji dan je že bil na pro-

gramu ogled gradbišča. Preko Avalina smo prišli v mesteca Salzo Arpino in Sorbo Serpico, ki ležita na nadmorski višini okrog 700 metrov.

Opazili smo, da so porušena mesta in pa nove lokacije vse zgrajene na težko dostopnih mestih, tako da so monterji ogromno materiala morali praktično znositi na rokah in deloma s traktorji, ker nekatera naselja s kamioni sploh niso dostopna. To velja tudi za lokacije Capuzi, Vignole, Pianeelle in Inguini, katere smo si prvi dan ogledali.

Prenočili smo v Contursii, naslednji dan pa smo si ogledali Calitri, kjer je postavljeno 120 naših hiš, poleg tega pa še 130 švicarskih in nemških. Po razgovorih z naseljenimi strankami smo ugotovili, da so zelo zadovoljni z našimi objekti. Ta dan smo videli še naselja Guardia, Lioni, Conzo, San Mauro, Calibrito, Braillo, Qualetto, Olivetto Citra ter najbolj oddaljeno gradbišče Salvitte, kjer stoji tudi 5000 kvadratnih metrov Marlesovih montažnih hiš. V Conzi smo si ogledali deponijo preostalega materiala, ki je vzorno zložen, sortiran in pokrit, tako da so vsa gradbišča vzorno po-

spravljena in urejena. Glede na to se lahko skrije marsikatero gradbišče v domovini.

Zvečer smo lahko na osnovi ogledov postavili nekatere ugotovitve, kot so: dogajalo se je, da so kamioni vozili na napačna gradbišča in ob nepravem času (ponavadi prepozno). Na tako velikem gradbišču bi se lahko temu problemu izognili tako, da bi postavili koordinatorja, ki bi usklajeval proizvodnjo, odpremo in montažo.

Ugotovili smo tudi tehnične in konstrukcijske pomanjkljivosti na naših objektih. Zaradi slabega poznavanja okolja je bil projektiran preozek kapni in čelni napušč. Prav tako napušči ne bi smeli biti izdelani z regami, ker se je dogajalo, da so se zaradi močnega vetra odkrivale strehe, kar je seveda povzročalo dodatne stroške. Nekateri stanovalci so si sedaj kar sami zaprli rege z različnimi letvami, kar sigurno ne prispeva k lepšemu videzu hiše. Okna in vhodna vrata nimajo na fasadi nikakršnih zaključnih letev, kar negativno učinkuje tako v estetskem kot tudi v praktičnem pogledu. Tako je bilo treba večino stavbnega pohištva silikonizirati. Tudi Alu-odkapniki so preozki, nekateri pa tudi nepravilno montirani. Notranja vrata se krivijo. Iz estetskega in funkcionalnega vidika pa bi moral biti pred vhodnimi vrati nadstrešek.

V dveh dneh smo torej praktično videli vsa gradbišča investitorja Ars et Labor (15.000 kvadratnih metrov) in investitorja DEPI Construzioni (81.000 kvadratnih metrov).

Na koncu smo Gradisovci, kot tudi delavci Jelovice spoznali, da skupnimi močmi lahko obvladamo taka, pa tudi večja gradbišča in to v proizvodnji in montaži.

M. P.

Odstranili smo opazne odre

Zunanji opis SNG Maribor je že viden

Slovensko narodno gledališče v Mariboru dobiva počasi, a vztrajno svojo pravo podobo. Delavci gradbene enote iz Maribora so te dni odstranili opazne odre tako, da je sedaj že viden zunanji oris gledališča. Seveda se dela znotraj zidov nadaljujejo, kajti postoriti je potrebno še marsikaj, da bi bili prostori še letos uporabni. V glavnem gre tukaj za obrtniška dela in notranjo opremo.

Kakšno usodo pa čaka preostali del gledališča, to je novo dvorano in ostale spremljajoče objekte, pa bomo še videli. Stabilizacija je tudi tu naredila svoje, pa čeprav neupravičeno. »Kajti tudi kultura je del naše vsakdanjosti, brez katere ni duhovnega napredka človeštva,« nam je dejal vodja gradbišča SNG Miha Škerlak.

FRANJO ŠTROMAJER

Fasada SNG je končana...

Vodja gradbišča SNG v Mariboru Miha Škerlak

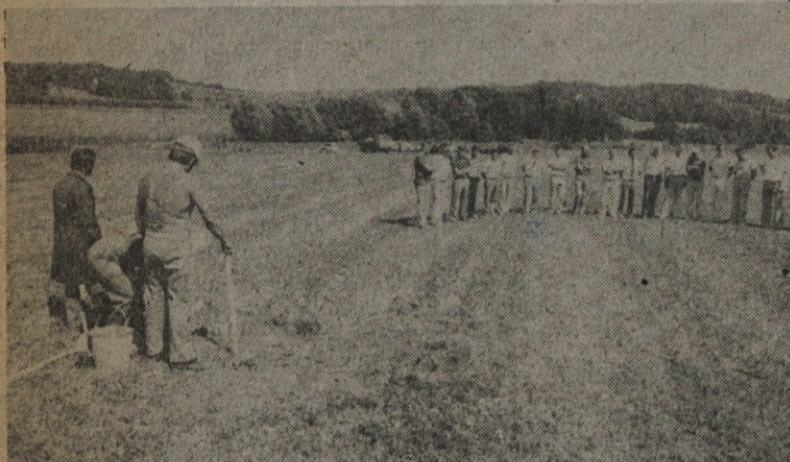
Temeljni kamen za novo farmo

Velika naložba v občini Lenart...

»Gradnjo nove farme za goveje pitance v Verjanah v občini Lenart že dalj časa načrtujemo. Ta objekt smo uvrstili med prednostne naložbe v dogovoru o temeljih družbenega plana občine Lenart za obdobje 81—85. Živinoreja, še posebej govedoreja ima na območju Slovenskih Goric vse pogoje in veliko tradicijo. Če smo v osnovah srednjeročnih planov ugotovili in nato v srednjeročne družbene plane zapisali, da je kmetijstvo ena izmed prednostnih gospodarskih dejavnosti, tedaj pomeni ta naložba začetek ustreznega uresničevanja tako načrtovanega razvoja v naši občini. Posebej razveseljivo pri tem je dejstvo, da so se sredstva za njeno uresničitev, izoblikovala pod okriljem sestavljene organizacije združenega dela TIME. Le-ta je v tem primeru prav gotovo uspešno uveljavila svojo vlogo regionalnega nosilca kmetijske proizvodnje in preskrbe,« je v uvodnem govoru dejal predsednik občine Lenart.

26. avgusta so namreč na obronkih Lenarta delavci Gradisa ob prisotnosti gostov svečano položili temeljni kamen in tako označili pričetek del na izgradnji farme za goveje pitance. Farma bo sodobno opremljena in bo imela 1200 stojišč. Vodja sektorja **Marjan Starovasnik** ima pri gradnji podobnih farm že nekaj izkušenj, zato lahko pričakujemo, da tudi tokrat ne bo večjih težav. Rok izgradnje je kratek, še posebej ker bo zima kmalu potrkala na vrata.

FRANJO ŠTROMAJER

Tukaj sredi polja bo stala nova farma

Petdeset novih stanovanj

Uspešno končali gradnjo stanovanjskega bloka

Predstavniki konference sindikata SLADKOGORSKE tovarne, je v petek, 27. avgusta svečano predal ključke petdesetim članom kolektiva. Naša gradbena enota iz Maribora je namreč tega dne v Sladkem vrhu zaključila z deli na stanovanjski zgradbi, v kateri so pretežno trisobna stanovanja. Investicijska vrednost objekta znaša 72 milijonov dinarjev. Pet odstotkov skupne vrednosti novozgrajenega objekta so prispevali delavci — dobitniki stanovanj sami v obliki lastne udeležbe. Poleg zgradbe daje še posebej lep vtis okolje, ki je že sedaj urejeno. Asfaltirane so poti, ter urejene zelenice. Vse to navadno drugod

pogrešamo. Tukaj v Sladkem vrhu pa menijo drugače. Petdeset novih srečnih lastnikov stanovanj je bilo zadovoljnih s kvaliteto gradnje, prav tako investitor ter predstavniki stanovanjskega gospodarstva. Projektant in izvajalec sta dokazala, da se da graditi solidno, pa tudi poceni. Končna cena kvadratnega metra namreč ne presega 25.000 dinarjev.

V srednjeročnem planu načrtujejo še 85 stanovanj. To za tako majhen kraj ni tako malo. Upajmo, da bo takrat izvajalec ponovno naša gradbena enota, saj smo dokazali, da znamo graditi.

FRANJO ŠTROMAJER

Na otvoritvi na Sladkem vrhu se je zbralo mnogo krajanov

GRADIMO V MARIBORSKI SVILI

Prepotrebno skladišče barvil in kemikalij

Že skoraj na koncu montaže smo se oglasili v mariborski Svili, kjer mariborska gradbena enota končuje montažo dvoladijske hale GH-4, ki

bo služila kot skladišče barvil in kemikalij.

Koristna površina hale je skupaj 1040 kvadratnih metrov, čeprav je

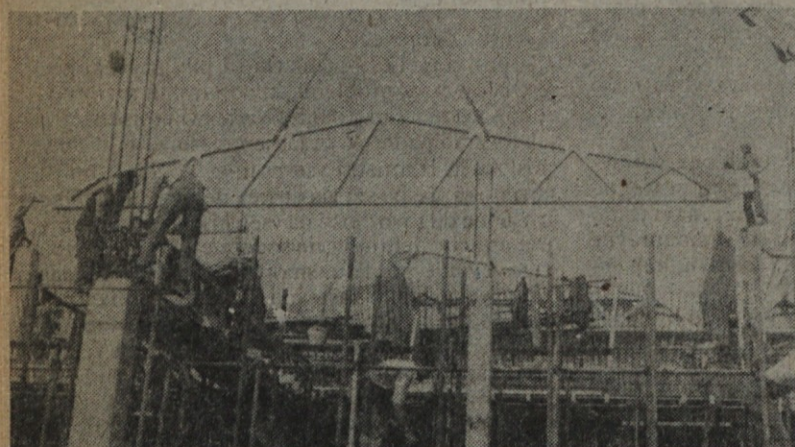
hala po površini polovico manjša. Z vmesno betonsko ploščo, so namreč

pridobili še dodatnih 520 kvadratnih metrov.

Po besedah **Barbare Starovasnik**, vodje gradbišča je bilo veliko težav v začetku gradnje. Hala stoji samo nekaj metrov od dovodnega kanala elektrarne Srednja Drava II, temelji pa so precej globlje od gladine kanala. Tako se je pojavila vprašljivost nosilnosti tal. Potrebna je bila sanacija tal, kajti tudi podtalnica je naredila svoje. Gradisovi delavci so uspešno rešili tudi ta problem in gradnja se je nemoteno nadaljevala.

V času, ko smo obiskali gradbišče, so z avtodvigalom montirali še zadnjo strešno konstrukcijo. Pri tem so uporabljali posebno železno konstrukcijo, ki preprečuje porušitev pravkar postavljenih elementov. Delavci Svile že nestrpno čakajo na dograditev hale, ki bo, kot smo uvideli, služila kot skladišče.

FRANJO ŠTROMAJER

Montažne hale GH 4 za mariborsko Svilo

Barbara Starovasnik — imeli smo težave zaradi podtalnice

PREDSTAVLJAMO NAŠE DELEGATE NA X. KONGRESU ZSS

Na X. kongresu, ki mora biti kongres dogovorov in akcije bomo zastopali Gradisove delavce

Veliko priznanje za Gradis je, da bo na 10. kongresu Zveze sindikatov Slovenije imel sedem delegatov, ki bodo lahko na ta skup prenesli probleme in stališča svojih sodelavcev. To so vse dolgoletni družbenopolitični delavci, ki Gradis dobro poznajo in ki so s svojim delom v temeljnih organizacijah dajali pečat delu sindikata. Mesec dni pred kongresom smo jih prosili, da odgovorijo na nekaj vprašanj in tako dajo svoj prispevek predkongresnim aktivnostim v Gradisu.

Vprašanje: Kaj za vas pomeni to, da ste delegat 10. kongresa Zveze sindikatov Slovenije?

Janez Vodopivec:

Na skupščini občinskega sindikalnega sveta Ljubljana Moste-Polje dne 11. maja 1982 sem bil izvoljen za delegata za 10. kongres Zveze sindikatov Slovenije, na katerem bom zastopal Gradisove delavce. Zaupana naloga mi predstavlja posebno čast in priznanje, saj bom po 25 letih sindikalnega dela v raznih sindikalnih forumih na ravni tozda, delovne organizacije, občine in republike prvičkrat sodeloval na tako visokem in pomembnem zboru, kjer se bo slišal glas vseh slovenskih delavcev, združenih v ZSS. Biti delegat na tem kongresu v sedanjem trenutku je tudi velika odgovornost, saj naj bi kongres nakazal tudi pot za izhod iz težke gospodarske situacije, v kateri se nahajamo in v kateri se vedno nevzdržno pada življenjska raven delavca. Sedanji čas je tak, da je potrebno tudi na kongresu realnosti pogledati v oči. To mora biti kongres dogovorov in akcije, s čim manj posplošenimi sklepi in listinami.

Dušan Pavlovič:

Da bom delegat na 10. kongresu ZSS zame veliko pomeni. To je priznanje in nagrada za moje dosedanje delo v sindikatu, obenem pa tudi velika obveza za delo v bodoče, saj bo vsak izmed nas, ko bo prišel iz kongresa nazaj v bazo moral delati še bolje in še več.

Aleks Potočki:

Da sem delegat 10. kongresa ZSS pomeni za mene izredno priznanje, sočasno pa tudi obvezo za še večje prizadevanje pri uresničevanju nalog in ciljev, ki so začrtani v dokumentih Zveze sindikatov, z osnovno opredelitvijo nadaljnjega razvoja samoupravnih odnosov in večje uveljavitve delavskega razreda. To pomeni tudi uresničevanje skupnih ciljev ekonomskega položaja in s tem tudi položaja in standarda delavcev. To priznanje pa je tudi širše narave za celo našo OOOZS.

Pavel Ring:

Zame je veliko priznanje za dolgoletno udeležbo na področju sindikalnega dela, da sem bil izbran za delegata za 10. kongres ZSS. Obenem je to priznanje celotnemu tozdravju na Korškem.

Marija Tominšek:

Da sem delegat 10. kongresa ZSS pomeni, zame predvsem obvezo in odgovornost pri obravnavanju dokumentov za kongres, pripravi razprave po zadolžitvi, aktivno delo v komisiji kon-

gresu, po kongresu pa aktivno delo na uveljavljanju usmeritev in nalog v delovni sredini, kjer združujem delo in v okolju, kjer živim.

Delo v sindikatu me zadovoljuje in motivira, ker vidim v njem najmnogičnejšo družbenopolitično silo delovnih ljudi za uresničevanje političnega sistema socialističnega samoupravljanja, za uveljavljanje slehernega delovnega človeka kot nosilca graditve samoupravne socialistične skupnosti v pospešenem razvoju samoupravnih odnosov in pogojev gospodarjenja.

Janko Miklavžin:

Na letošnjih spomladanskih volitvah sem bil na skupščini gradbenih delavcev občine Ljubljana-Center izvoljen za predsednika odbora gradbenih delavcev občine ter kot delegat občinskega sveta zveze sindikatov občine Ljubljana-Center, se bom udeležil 10. kongresa ZSS. Kot udeleženca kongresa, mi je bilo izkazano veliko zaupanje delavcev tako našega tozda kakor tudi sindikata gradbene dejavnosti občine.

Vprašanje: Katere probleme s katerimi se srečujete v vaši temeljni organizaciji ali delovni organizaciji boste izpostavili na kongresu?

Aleks Potočki:

Delo sindikalnih aktivistov ni opravljeno s tem, da med delavce prinesejo le predloge, moramo doseči razmere, v katerih bo delavec kot posameznik in kot združeni delavec lahko uveljavil svoj razredni ustavni družbenoekonomski položaj ter razpolagal in gospodaril z dohodkom, upravljal z družbeno reprodukcijo in urejal vse druge družbene zadeve.

Delovni ljudje niso proti samoupravljanju, so pa proti temu, da nekateri samoupravljanja ne spoštujejo.

S tem bi rad povedal, da je v naših samoupravnih aktih vse lepo zapisano. Ko je to potrebno prenesti iz besed in papirjev v življenje, nam je kaj malo mar za samoupravljanje in samoupravne akte ter jih pričnemo prilagajati lastnim, največkrat pa tozdrovskim interesom.

Ni samoupravno, da delavci v številnih tozdrh niso še postali gospodarji nad ustvarjenimi dohodki.

Prepričan sem, da takih ali podobnih problemov, ko delavec ne razpolaga z ustvarjenimi sredstvi ni malo v republiki Sloveniji, da se bo na 10. kongresu ZS Slovenije potrebno temeljito o tem dogovoriti in sprejeti ustrezne sklepe.

Smatram, da je to eden od pglavitnih razlogov nedoseganja željene produktivnosti, v posameznih organizacijah ali tozdrh.

Kljub nedvoumnim uspehom, ki smo jih dosegli v minulih štirih letih, vendar le nismo dosegli in uresnili vseh postavljenih ciljev, zlasti tistih, ki so povezana z dolžnostmi in pravicami ter odgovornostmi delavcev v združenem delu in družbi.

Težave v procesih družbene produkcije in re-produkcije kažejo, da se zastruje spopad sil socialističnega samoupravljanja, ki predpostavljajo in zahtevajo, da delavec samoupravno odloča o pogojih, sredstvih in rezultatih svojega dela v celoti.

Na nivoju občine pa se bomo dogovorili za konkretno razpravo na 10. kongresu ZSS.

Marija Tominšek:

Delavci še vse premalo čutijo, da so sprejete odločitve tudi njihove odločitve, da se v njih odraža interes večine, zato se vse premalo zavzemajo za njihovo dosledno izvajanje, vse premalo čutijo, da so družbena sredstva s katerimi upravljajo njihova in zato tudi tako malo predlagajo in iščejo boljše rešitve za uspešno in gospodarjenje. Se vedno vlada podjetniško etatična miselnost in kolektivna odgovornost, kar pomeni, da odgovornosti ni. Se vedno ni prevladala miselnost, da je osebni dohodek odvisen od učinkov pri delu in da je pogoj delo ne pa prisotnost na delu.

Za premostitev navedenih negativnih pojavov so potrebni konkretni ukrepi pri uveljavljanju samoupravljanja in take rešitve, ki bodo delavce motivirale za učinkovitejšo delo, vzbudile občutek pripadnosti kolektivu in interes za uspešnejše gospodarjenje.

Janez Vodopivec:

V naši temeljni organizaciji Ljubljana-okolica se srečujemo s problemi, ki so bolj ali manj podobni problemom ostalih Gradisovih tozdrov, posebno gradbenih. V sedanjem času je potrebno poiskati in izkoristiti vse poti, ki vodijo k boljši storilnosti. Te pa so: zaostreitev delovne discipline in osebne odgovornosti na vseh nivojih, zboljšanje organizacije dela, nova in sodobnejša tehnologija, nagrajevanje po delu, smotrna izraba delovnega časa in še bi lahko naštevali. Poseben problem, ki slabi naše delo in učinkovitost pa je neenotnost in nepovezanost Gradisovih tozdrov. Vsaka se zapira vase, išče trenutne interese, dostikrat tudi na račun drugega. Naj navedem samo primer: Na gradbišču IMV Novo mesto so bila leta 1979 in 1980 prevzeta večja dela. TOZD GE Ljubljana-okolica, ki se na tem gradbišču nahaja že več kot 10 let, je pozvala na pomoč ostale Gradisove

PREDSTAVLJAMO NAŠE DELEGATE NA X. KONGRESU ZSS

tozde in sporazumno je del investicije prevzela temeljna organizacija GE Celje. Postavljeni sta 2 betonarno, 2 vodstvi gradbišča in podobno. Zaradi znanih investicijskih težav, še posebno na tem gradbišču dela že skoraj 2 leti stojijo, oziroma so se najprej zelo omejila. V tem času še oba tozda ljubosumno čuvata na tem gradbišču vsak svojo betonarno, naselje, material, čeprav je vsem znano, da kadar bo prišlo do nadaljevanja del, bodo ta zelo zmanjšana in bi dela lahko opravil en tozd. Tako obnašanje, razdrobljuje moč Gradisa, slabi njegovo moč in učinkovitost. Ali so dogovori, ki se sprejemajo na nivoju poslovnih organov, samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij Gradis samo kos papirja. Verjetno opisani primer v Gradisu ni osamljen.

Dušan Pavlovič:

Problemi in samo problemi. Postali so sestavni del našega dela in življenja. Smatram, da v sedanjih gospodarskih situaciji ni organizacije združenega dela, ki ne bi imela več ali manj problemov. To velja za našo temeljno organizacijo, kot tudi za Gradis v celoti, saj na osnovi polletnih obračunov vidimo, da se obseg del zmanjšuje s tem pa tudi naš dohodek in tudi osebni dohodki.

Omejevanje investicijske porabe je potegnilo za sabo pomanjkanje dela, zaradi česar je prišlo do zapiranja v regijske okvire, do nelojalne konkurence, padanja produktivnosti in ekonomičnosti itd.

Marija Tominšek

Pavle Ring:

Kljub temu, da so v tozdu na vseh področjih gospodarskega in družbenopolitičnega življenja stvari dokaj dobro urejene, je treba omeniti, da še ni v celoti zaživelo delegatsko delovanje, predvsem v SIS. Posebno pozornost se mora posvečati mladinski organizaciji, da bi njeno delovanje bolj zaživelo. Nagrajevanje po delu še ni zadovoljivo urejeno. Veliko truda bo še treba vložiti v problem izostankov z dela, delovni disciplini in produktivnosti.

Janko Miklavžin:

V kongresnih dokumentih so opredeljene usmeritve delovanja sindikata na različnih področjih, kjer naj bi se sindikat aktivneje vključil. V razpravah po posameznih OZD, tako tudi v Gradisu, naj bi se podale pripombe, odnosno do-

polnila kongresnim dokumentom, tako Statutu in Nalogam ZSS v boju za nadaljnji družbenoekonomski razvoj na socialističnih samoupravnih temeljih.

Vprašanje: Kako so bile organizirane razprave o kongresnih dokumentih v vaši temeljni organizaciji in kateri problemi so bili izpostavljeni?

Dušan Pavlovič:

Na sestanku izvršnega odbora našega sindikata smo o kongresnih dokumentih razpravljali le bežno. Vzrok temu so bili poletni meseci, ko je večina članov IO bila na dopustih. Pred rokom, ki je določen za pošiljanje predlogov in pripomb, se bomo še sestali in takrat bolj temeljito spregovorili o dokumentih. Menim, da bistvenih pripomb pri nas ne bomo imeli, saj je v kongresnih materialih zajeto celotno področje našega življenja. Lahko pa upamo, da bo večina zapisanega tudi zaživelo v našem vsakdanjiku in zato tudi optimistično gledamo in verjamemo v boljši jutri za vse nas.

Marija Tominšek:

O kongresnih dokumentih je v naši TOZD razpravljala do sedaj le izvršni odbor OOZS. Pri obravnavi teh dokumentov, predvsem osnutka resolucije, smo glede na opredeljene naloge ugotavljali potrebne ukrepe in rešitve za izvajanje le-teh v naši TOZD. Z njimi bomo seznanili članstvo na prvem sestanku, pismeno pa Konferenco osnovnih organizacij GIP Gradis in Občinski svet ZSS Ptuj.

Aleks Potočki:

Razprave o kongresnih dokumentih so v našem tozdu potekale zelo široko, preko sindikalnih skupin, proizvodnih svetov, zborov delavcev ter na skupnem sestanku vseh predstavnikov delavcev v tozdu.

Problemom v tozdu, katerim smo namenili največ pozornosti je nagrajevanje po delu.

Delavci prejemajo osebni dohodek po svojem delu in so razporejeni v delokroge na podlagi delovnih nalog in opravil. Ugotavlja pa se, da je proizvodno delo premalo vrednoteno. To je narmreč delo, ki je neposredno vezano na ustvarjanje novega proizvoda oziroma novo ustvarjanje

Janko Miklavžin

družbene vrednosti. Prav zato bi moralo biti proizvodno delo bolj cenjeno od drugih del (administrativnih in drugih nezahtevnih del).

Ne gre pa zanemariti dejstva, da so tudi administrativna dela potrebna in brez njih tudi proizvodno delo ne bi normalno potekalo.

Aleks Potočnik

Opozarjamo na možnost specializiranja v gradbeništvu (tako, da bi govorili o sektorju tesarstva, zidarstva, železokrivstva, itd.).

Delo bi na ta način postalo bolj efektivno, povečala bi se kvaliteta dela in produktivnost, kajti delavci bi opravljali dela, za katera so res strokovno usposobljeni. To bi nujno privedlo do povečanja dohodka, mogoče bi bilo bolje, ko bi bolj nagradili le-te in uspeh dela bi bil sigurno večji.

Probleme nagrajevanja v tozdih bo treba rešiti po čim bolj samoupravni poti, kajti, lahko se zgodi, da bo to povzročilo fluktuacijo dobrih delavcev, kar bo privedlo do še večje škode.

Janez Vodopivec:

Pri ocenjevanju organizirane razprave o kongresnih dokumentih v našem tozdu moram biti kritičen, oziroma če povem resnico, ni bilo nikake razprave, saj se je IO OOZS sestal zadnjikrat 21. 4. 1982. Z izvolitvijo novega vodstva OOZS, je delo sindikalne organizacije v TOZD Ljubljana-okolica zastalo, čeprav bi lahko rekel, da ni kakšnega višjega vzroka za to. Tako mrtvilo in neaktivnost že povzroča negodovanje in kritiko samih delavcev. Mislim, da bo potrebna pomoč konference in Občinskega sveta ZS, da se delo zaživi in aktivira tiste sile, ki so pripravljene in sposobne prevzeti krmilo sindikalne organizacije TOZD v roke.

Pavle Ring:

Naš IO OOS je razpravljal o kongresnem gradivu in prišel do zaključka, da bi bilo treba posvetiti vso pozornost naslednji široki tematiki in je v zvezi s tem sprejel program aktivnosti, ki zajema ukrepe za dviganje produktivnosti, za zvečanje koeficienta obračanja obratnih sredstev, za zmanjšanje poslovnih stroškov, za zvečanje koeficienta učinka osnovnih sredstev, nujne so proizvodne inovacije in spremembe v proizvodnih programih, ukrepe za izboljšanje organizacije s stališča gospodarske učinkovitosti in učinkovitosti samoupravljanja, izvozni program delovne sile, ukrepe za izboljšanje finančne strukture (zmanj-

PREDSTAVLJAMO NAŠE DELEGATE NA X. KONGRESU ZSS

šanje zadolženosti, zvečanje likvidnosti), program rasti bruto in neto osebnih dohodkov, program rasti amortizacije in akumulacije in njih uporabe.

Pri vseh stopnjah načrtovanja in izvajanja programa za povečanje gospodarske učinkovitosti mora sodelovati ves kolektiv, zlasti vse družbenopolitične organizacije, organi upravljanja in poslovodni kadri, s čemer bomo zagotovili popolnost, realnost in uspešnost programa.

Skupina, sestavljena iz poslovodnih organov, strokovnih služb in DPO, mora sestaviti za tozdr osnutek (dolgoročnega) programa gospodarske stabilizacije, ki bi bil hkrati tudi osnutek poslovne politike (strategije) za GN 83 (sprememba SP 85) — za povečanje gospodarske učinkovitosti.

Janko Milavžin:

V času stabilizacije in težkih razmerah gospodarjenja se srečujemo z vrsto problemov kot pomanjkanjem surovin (železom, cementom) z omejevanjem investicij, nelegalno konkurenco pri pridobivanju del, padom ekonomičnosti, stagniranjem OD, odnosno padom realnega OD, porasta materialnih stroškov.

Vendar ne moremo pričakovati, da bo to reševal 10. kongres ZSS, saj v kongresnih dokumentih so usmeritve, problematiko moramo reševati sami, na podlagi samoupravnega povezovanja na dohodkovnih principih, s spoštovanjem sklenjenih samoupravnih sporazumov, integracijski procesi znotraj Gradisa kakor zunaj, spraviti v življenje tozdr Inženiring, urediti finančno-materialno poslovanje ter izboljšati sistem nagrajevanja po delu, predvsem pa povečati produktivnost.

To niso le zguljene fraze, katere omenjamo na sestankih pri vsakem govoru, te stavke in besede je potrebno spraviti v življenje in si začrtati dolgoročno gospodarsko politiko Gradisa.

Pavel Ring

Vprašanje: V kateri komisiji boste na kongresu delovali in kakšen bo vaš prispevek?

Aleks Potočki:

Na kongresu naj bi sodeloval v komisiji, ki bo delala na temo: Zveza sindikatov Slovenije v boju za uresničevanje socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih načel pridobivanja in razporejanja dohodka in čistega dohodka ter delitve sredstev za osebne dohodke po rezultatih dela.

Moj prispevek bi bile lastne izkušnje pridobivanja in delitve dohodka iz področja tozdr in običine za panogo gradbeništva.

Na skupnem razgovoru v občini bomo dokončno določili, v kateri komisiji bo sodeloval posamezni delegat.

Dušan Pavlovič:

Sedaj še ne vem v kateri komisiji bom na kongresu sodeloval, lahko pa povem, da bom, ne glede na to v kateri komisiji bom sodeloval dal tak prispevek, da bom opravičil svojo udeležbo na kongresu.

Pavel Ring:

Predvideno je, da bom sodeloval v komisiji, ki bo delala na temo zveze sindikatov Slovenije v boju za uresničevanje politike gospodarske stabilizacije na socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosih. Na tej komisiji se bodo obravnavale teme, ki so aktualne v koroškem gospodarstvu.

Janez Vodopivec:

Žalostno je, da do danes, malo več kot mesec dni pred kongresom, delegati Gradisa še nismo našli način in čas, da bi se sestali in se dogovorili o enotnem nastopu na kongresu. Se je čas in mislim tudi neobhodno je, da predsedstvo konference sindikata skliče tak posvet.

V kateri komisiji bom na kongresu sodeloval, še ne vem. Kongres bo deloval v 5 komisijah. Ponovno poudarjam, da je nujno, da se vsi delegati 10. kongresa, ki bomo zastopali Gradis, sestanemo in se dogovorimo za enoten nastop na kongresu.

Marija Tominšek:

Na kongresu bom predvidoma sodelovala v komisiji na temo: »Zveza sindikatov Slovenije v boju za odločilno vlogo delavcev v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja.«

Janko Miklavžin:

V razpravo, katera se bo odvijala na kongresu, mislim da se bo Gradis kot celota vključil s problematiko in s predlogi Gradisa in ne kot posamezen tozdr ali regija.

Janez Vodopivec

Vprašanje: Kaj od kongresa pričakujete?

Dušan Pavlovič:

Od kongresa veliko pričakujem. Ne bi smel

samo podati sedanj položaj pri nas, temveč bi moral nakazati tudi rešitve in smernice, kako bomo v letih, ki so pred nami premagali nastale probleme in izboljšali tudi družbenoekonomski in socialni položaj delavcev.

Pavel Ring:

Od kongresa pričakujem, da bodo sprejeti taki sklepi in priporočila, ki bodo v praksi lahko zaživel in pripomogli k izboljšanju stanja v gospodarstvu.

Dušan Pavlovič

Aleks Potočki:

Pričakujem, da se bom vrnil z 10. kongresa ZSS bogatejši z marsikaterim spoznanjem, da smo kljub velikim težavam v medkongresnem obdobju veliko pripomogli k boljšemu počutju delavskega razreda; vendar ne toliko, da bi nas to uspavalo, da so v sindikatu potrebne vedno nove akcije, da se na ta način vedno bolj krepí vloga sindikata med delavci.

Predvsem pa pričakujem take odločitve, ki bodo v praksi realne in izvedljive, ki bodo pomenile določen napredek na vseh področjih našega dela in življenja in da bodo čimmanj deklarativne.

Janko Miklavžin:

Nadalje pričakujem, da bo kongres kritično spregovoril o problemih in situaciji, v kateri se danes nahajamo.

Marija Tominšek:

Od kongresa pričakujem opredelitev nadaljnjih nalog sindikata v sistemu socialističnega samoupravljanja, zavezujoče naloge in odgovornosti za uveljavljanje odločilne vloge delavcev na vseh področjih dejavnosti predvsem pa v pogojih gospodarjenja. Predvsem pa pričakujem, da bodo razprave in sprejeti dokumenti na kongresu vzpodbudili delavce k večji aktivnosti, aktiviste v sindikat pa k bolj ustvarjalnemu delu.

Janez Vodopivec:

Zavedam se, da je moj prispevek kritičen, toda podan je z namenom, da se oceni realno stanje. Za vsakim stanjem so v ozadju tudi ljudje s priimki in imeni. Če bomo pri obravnavi problemov samo načelni in jih samo lakirali, ne bomo speljali zastavljenih ciljev naše gospodarske stabilizacije in odločilno vlogo delavcev v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja. Prav tako odkrito oceno in dialog pričakujem tudi na kongresu, ki naj bi nakazal tudi naše konkretne naloge za bodoče delo.

C. PAVLIN

Disciplina peša

Disciplinske komisije so še vedno potrebne

Socialistična družbena ureditev kot prehodno obdobje na poti v komunizem temelji tudi na načelu odmiranja prava. To načelo pomeni, da v komunistični družbi med drugim ne bodo več potrebni zakoni in drugi akti, ki bi odredjali, kako se moramo ljudje ravhati in delati v določenih situacijah. Pravosodni in drugi organi nam ne bodo več grozili s kaznimi, kadar se ne bomo držali predpisov, ker le-teh ne bo več.

Do tako popolno razvite družbene ureditve, kot je komunizem, pa bomo prešli šele takrat, ko bomo ljudje v sebi čutili tako visoko moralno in materialno odgovornost, da resnično ne bo potrebno predpisovati, kako naj se obnašamo.

In kje se najbolj kaže stopnja razvitosti naše zavesti? Prav gotovo pri delu. Zato je možnosti za uresničitev načela o odmiranju prava potrebno iskati najprej na delovnem mestu, kjer moramo delavci dokazati, da smo dovolj zreli in da vemo, kaj je naša delovna dolžnost ter zato ne potrebujemo nikogar, ki bi nas moral nadzorovati.

Žal pa je za sedaj nadzor še vedno nujen. Delo, ki ga izven organizacij združenega dela opravlja pravosodni aparat, ustreza v organizacijah združenega dela delu disciplinske komisije, ki ugotavlja delavčevo disciplinsko in materialno odgovornost ter izreka disciplinske ukrepe.

Tudi v naši delovni organizaciji imamo v tozidih disciplinske komisije. Le-te imajo ponekod dosti drugod pa manj dela. Precej več dela, kot zadnja leta ima tudi disciplinska komisija tozda Strojno prometni obrat iz Ljubljane, saj so v prvi polovici letošnjega leta imeli 31 prijav disciplinskih prekrškov. Disciplinsko komisijo vodi v novem mandatu tov. **Ludvik Šiftar**. »Disciplinska komisija v našem tozdu je začela intenzivno delati junija letos. Od skupnega števila prijav disciplinskih prekrškov jih imamo sedaj v obravnavi še 27, kar pomeni, da smo v tem času uspeli rešiti le štiri primere,« je dejal tov. Šiftar.

Zakaj je temu tako?

»Prekrški, ki so jih naredili naši delavci so zelo komplicirani, tako da se jih ne da enostavno rešiti. Prav ta zahtevnost in kompleksnost primerov nam precej otežkoča delo in brez pomoči pravnikar Janka Tratnika iz

delovne skupnosti skupnih služb sami ne bi mogli skoraj nič narediti.

Za vsak primer je treba opraviti številna zaslišanja, največkrat na gradbiščih izven Ljubljane, kjer naši delavci delajo, zaslišati priče itd.«

Kakšni so bili ukrepi izrečeni štirim prestopnikom?

»Trem kršiteljem discipline smo izrekli javni opomin, enemu pa ukrep prenehanja delovnega razmerja z odložitvijo za eno leto.«

Kakšnih prekrškov je bilo največ?

»Letos imamo več kot leta prej disciplinskih prekrškov iz Iraka. Med vsemi prekrški je le-teh okrog 30 odstotkov. Obravnava je zelo težavna, ker je zaradi oddaljenosti težko raziskati vse detalje storjenih prekrškov. V Iraku največkrat gre za odklanjanje dela in za alkoholizem.

V domovini je največ delavcev v disciplinskem postopku zaradi izostajanja z dela in zamujanja na delo, zaradi medsebojnih odnosov, odnosov do predpostavljene in sodelavcev, imamo pa tudi štiri primere črnih voženj in dva primera vinjenosti na delovnem mestu.«

Kaj je po vaši oceni botrovalo temu, da imate v prvem polletju letošnjega leta enkrat več disciplinskih prekrškov, kot lani celo leto?

»Priznati moramo, da je disciplina začela pešati, da imamo vse več kršiteljev, po drugi strani, pa je tudi delo disciplinske komisije letos temeljitše. Ugotavljamo tudi, da so v preteklosti številni disciplinski prekrški šli mimo disciplinske komisije, saj ni bilo prijav, ker tisti, ki bi kršitelje morali prijaviti, niso opravili svoje dolžnosti.

Disciplinska komisija je lani obravnavala 17 kršiteljev in vse tudi ustrezno kaznovala. V drugi polovici letošnjega leta predvidevam, da bo manj prijav disciplinskih prekrškov, vendar bistveno boljše kot v prvi polovici prav gotovo ne bo. To pomeni, da bo naša komisija tudi naprej morala delati s polno paro.«

Kljub tej oceni tov. Šiftarja lahko le upamo, da se bo število disciplinskih prekrškov v tozdu SPO v bodoče le zmanjšalo, saj vsak posamezni primer, ki ga je treba dobro obdelati in razsvetliti iz vseh zornih kotov precej stane, to pa še dodatno zmanjšuje tako pičel dohodek tozda.

C. PAVLIN

Naraščanje disciplinskih postopkov v GIP Gradis

Pri pregledovanju podatkov, ki so nam na voljo glede števila disciplinskih postopkov v GIP GRADIS, lahko ugotovimo, da le-ti iz leta v leto občutno naraščajo. Menimo pa, da to naraščanje disciplinskih postopkov v temeljnih organizacijah ne pomeni, da bi se disciplina delavcev iz leta v leto slabšala, temveč pomeni da delavci v temeljnih organizacijah posvečajo iz leta v leto večjo pozornost delovni disciplini. Delovna disciplina pa je kot vemo izredno pomemben faktor za nemoteno in čimbolj produktivno delo.

Iz vzorčne analize, ki je bila narejena za TOZD in delovne skupnosti GIP GRADIS LJUBLJANA, ki so v občini Ljubljana Moste-Polje, to so naslednji TOZD: GE Ljubljana-okolica, KO Ljubljana, OGP, SPO, Železokrivnica in Biro za projektiranje Ljubljana ter Delovna skupnost skupne službe, DS Uprava delavskih domov in DS Interna banka vidimo, da so disciplinske komisije TOZD in DS v letih od 1979 do 1981 obravnavale naslednje kršitve delovnih obveznosti:

Kršitve delovnih obveznosti	Število primerov v letih		
	1979	1980	1981
Zaradi neopravičenih izostankov z dela (lažje in hujše kršitve)	26	48	58
Zaradi nedovoljenega zapuščanja del v delovnem času		1	6
Zaradi malomarnega ravnanja z zaupanimi sredstvi, spisi in dokumenti, če je to povzročilo negativne posledice brez večje materialne škode	3	5	6
Zaradi nevestnega opravljanja dela		1	10
Zaradi neizpolnjevanja dela oz. nalog, zaradi česar se ogrožata življenje ali varnost ljudi ali materialne dobrine večje vrednosti			4
Zaradi odklonitve izpolnitve nalog in del, h katerim je delavec razporejen			1
Zaradi prihajanja na delo v vinjenem stanju, uživanje alkohola kljub večkratnim opozorilom	2	1	9
Zaradi zlorabe položaja ali prekoračitve danega pooblastila		2	1
Zaradi nepravilnega odnosa do sodelavcev			1
Zaradi kršitev določil samoupravnih splošnih aktov	1		1
Zaradi povzročanja pretepa ali nereda v TOZD	2		1
Zaradi nezakonitega razpolaganja z družbenimi sredstvi		1	4
Zaradi pridobivanja gmotnih koristi, sprejemanje podkupnin in drugih ugodnosti v zvezi z delom	2		1
Zaradi ponarejanja listin ali posredovanja nepravilnih podatkov z namenom, da bi si na neupravičen način pridobil pravice, ki izhajajo iz dela in v zvezi z delom		1	3
Zaradi opustitve ukrepov za varstvo delavcev pri delu in varstvu družbenih sredstev			1
SKUPAJ	35	61	107

Disciplinske komisije teh TOZD in DS so zaradi v prejšnjem odstavku omenjenih kršitev delovnih obveznosti izrekle naslednje disciplinske ukrepe:

Disciplinski ukrepi	Število primerov v letih		
	1979	1980	1981
Opomin	8	20	21
Javni opomin	12	16	33
Razporeditev na druga dela oz. naloge največ za dobo enega leta	1	2	
Denarna kazen	2		1
Prenehanje delovnega razmerja	4	10	17
Pogojno odložena izvršitev prenehanja delovnega razmerja	8	13	35
SKUPAJ	35	61	107

MIRA BARTOL

Tesarski obrat v Celju

Z razvojem opažev v gradbeništvu se je pokazala potreba po ustavitvi tesarskega obrata, kateri bo dolžen za izdelavo in manipuliranje z opaži. V sklopu tesarskega obrata so tudi različni materiali in oprema, ki je neobhodno potrebna za nemoteno delo gradbišč. Med te materiale štejemo ves cevni material, spojni material in podporni material. Oprema za gradbišča so: gradbiščna vrata, ograjni elementi, apsisne table, kontejnerji in barake.

Tesarski obrat v Celju je bil ustanovljen v začetku letošnjega leta s sedežem v našem centralnem skladišču. Pričeli smo s pripravo terena na deponije materiala in opreme. Delo je napredovalo in pričeli so se izvajati prvi obrisi novega obrata. Izjavljamo nekatere novosti pri opremanju materiala in opreme. Tako smo na primer pričeli z izdelavo okvirjev v katerih bo zložen evni oder, s tem pa bomo prihranili pri razkladanju, saj bo možno okvir vigniti z vilicarjem in žerjavom. V prihodnjih mesecih načrtujemo popravitev tesarske delavnice, katero bomo opremili z najrazličnejšimi stroji za obdelavo kovine in lesa. Poleg izdelave opažev bomo v tej delavnici vršili tudi popravilo in teče vzdrževanje materiala in opreme ter tako pripomogli k daljši življenjski dobi le-tega in s tem pripomogli k boljšemu poslovanju našega podjetja.

V obratu strmimo, da bi lahko naredili čim več sami, brez zunanjih kooperantov, katerih usluge so zelo drage. Tako bomo pričeli delati plesk ograjnih elementov in gradbiščnih vrat sami in veliko prihranili, saj je cena kooperanta za to delo izredno visoka.

Za material in opremo, ki jo ima sektor v uporabi plačuje najemnino, za te najemnine pa se potem financirajo popravila, obnavljanje in nakup materiala in opreme. S plačevanjem najemnine želimo doseči, da bi se material in oprema čim bolj izkoristila in očuvala. Dogajalo se je, da so posamezni sektorji velike zaprge materiala in ga niso hoteli dati na drugi sektor, tako da smo morali material še dodatno nabavljati, kar je bil zelo velik strošek. Sedaj pa naš sektor strmi za tem, da ima naalogi malo materiala in opreme, in da to dobro izkoristi.

Tesarski obrat tesno sodeluje s pripravo dela, ker le tako bomo lahko dosegli, da bosta material in oprema pravočasno na gradbiščih.

Na kraju naj še enkrat poudarim, da je skupni cilj ustanovitve tesarskega obrata, da sedanje stanje materiala in opreme čim bolj izkoristimo ter očuvamo in s tem veliko prispevamo k stabilizaciji v našem podjetju.

L. F.

Jezikovni tečaji v Iraku

Pod pokroviteljstvom Kluba je bil organiziran na našem največjem gradbišču v Iraku tečaj arabsčine. Izkoristili smo izredno priložnost, ko se med sodelavci na gradbišču nahaja za krajši čas prof. Vladislav Jagodič, ki vodi lektorat za arabsčino na filozofski fakulteti v Ljubljani. Prof. Jagodič se je prijazno odzval našemu povabilu.

V nedeljo, 8. avgusta je bil v Klubu informativni sestanek za tečaj arabsčine. Odziv je presegel vsa pričakovanja, saj se ga je udeležilo približno 120 ljudi, od katerih je bil večji del iz operative. Dogovorili smo se, da bo tečaj zajel študij pogovorne (iraške) arabsčine po fonetičnem zapisu, katera nam bo v teh pogojih najbolj koristna. Podana pa bo tudi krajša razlaga osnovne arabske pisave.

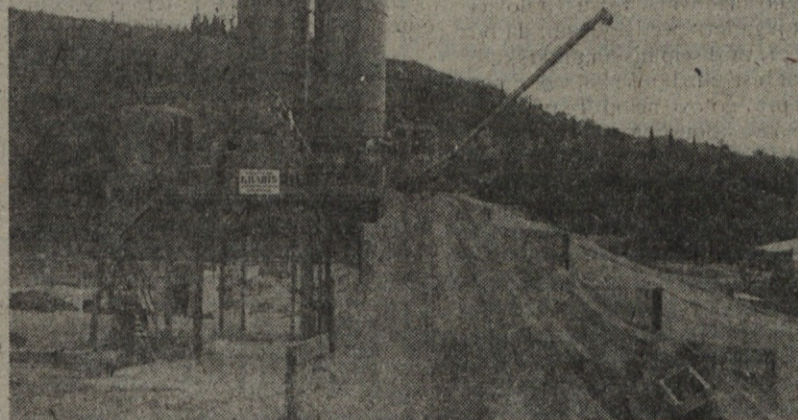
Program tečaja obsega osnove slovnice in najnujnejši besedni zalog za naše potrebe. Tečaj bo trajal 5 tednov po 3-krat tedensko v večernih urah. Tečajniki bodo dobili tudi tekste za študij.

Če bo le mogoče, bomo poskusili nadaljevati s tečajem tudi po odhodu prof. Jagodiča, morda s sodelovanjem Bagdadske univerze.

Istovrstno bo organiziral tudi tečaj srbohrvaščine za arabski nadzor na gradbišču na njihovo željo. Tudi ta tečaj bo vodil prof. Jagodič.

Pravkar pa tečejo pogovori o organizaciji stalnih tečajev angleškega jezika za potrebe naših delavcev na gradbišču, saj je ob vse večjem številu Pakistanske delovne sile medsebojna komunikacija ena največjih težav. Delavci na gradbišču se zanimajo za obiskovanje vseh vrst tečajev v večernih urah, da bi delavci znali angleško pa je tudi za delovno organizacijo vse večjega pomena. Upamo, da bodo ti tečaji označili začetek plodne izobraževalne jezikovne dejavnosti na gradbišču v Iraku.

JANA VALENCIČ

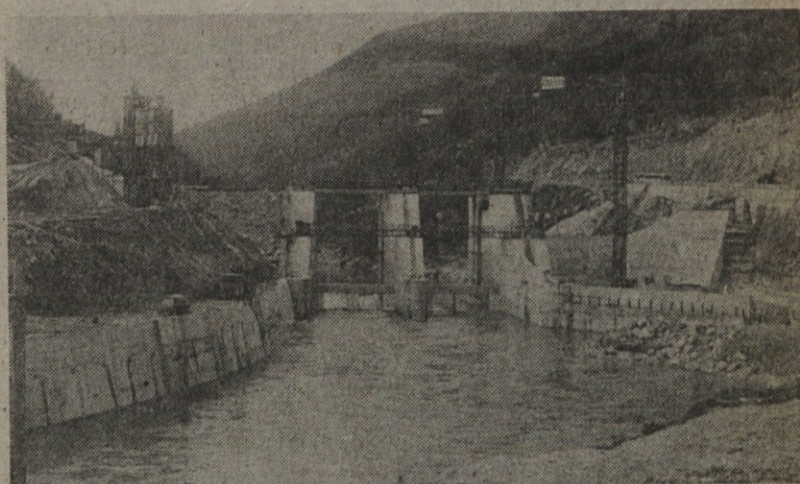

Gradnja HE Solkan je v polnem zamahu

Delavci našega tozda GE Nizke gradnje iz Maribora delajo na gradbišču hidroelektrarne Solkan s polno paro. Nadomestiti je treba namreč zamujeno, ko so lani zaradi pomanjkanja denarja za naložbe v elektro gospodarstvu dela bila skoraj popolnoma ustavljena. Denar za gradnjo HE Solkan priteka sedaj nemoteno in zato so tudi dela v teh dneh v polnem zamahu. Med gradnjo je prišlo tudi do preprojektiranja, predvsem tu gre za vgraditev tretjega agregata, tako da bo HE Solkan imela moč 31,2 megavata.

Vsi na gradbišču se sedaj trudijo, da bi šestmesečno zamudo čimprej nadomestili in da bo elektrarna sredi prihodnjega leta pripravljena za zagon prvega agregata.

C. P.

Naša betonarna v daljnji Afriki

Iz Splitske luke je odplula ladja v smeri Afrike in z njo naša betonarna SB 250-18. Po desetdnevnem potovanju bo prispela v Port Sudan, kjer se odpira gradbišče pomorske gradnje.

Kako nam je uspela prodaja v Sudan?

Z raziskavo tržišča smo dobili podatke, katera gradbena podjetja

bodo sodelovala pri investicijskih delih v tujini. Ponudili smo jim naš proizvodni program s priporočilom, da naj se povežejo znani, ker imamo na tem področju izkušnje. Mimogrede naj povemo, da imamo že več betonarn v Iraku in Alžiriji.

Med ostalimi so našo ponudbo dobili v splitskem podjetju »PONGRAD«, ki bo izvajal dela v Port Sudanu. Pri pogajanjih za katero betonarno naj se odločijo (tu je med drugim nastopil naš konkurent Progres) je postavilo piko na »i« podjetje R. O. Ivan Lucić Lavčević, ki je izvajalcu priporočil naš izdelek, ker ima našo betonarno v Iraku, ki uspešno obratuje.

Tako se je »komercialna bitka« končala, seveda za nas uspešno. Zavedamo se, da je izdelek tisti, ki bo o nas povedal vse.

Za betonarno bosta odpotovala v Port Sudan dva naša monterja, ki jo bosta sestavila in osposobila za delovanje.

Kolektiv Kovinskih obratov je ponosen, da je s svojo betonarno prvi ponesel ime Gradisa v toplo Afriko in tudil se bo, da sodelovanje š okrepi.

ANDREJA PUC

Naša betonarna SB 250-18

Poročilo o poslovanju OZD s področja gospodarstva v prvem polletju 1982 v občini Ljubljana Moste-Polje

Gospodarstvo občine Ljubljana Moste-Polje se pri poslovanju v I. polletju lahko pohvali z večjo količinsko rastjo industrijske proizvodnje v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta in sicer kar za 8,4 %.

Kazalci zunanjetrgovinske menjave so prav tako ugodni, saj se je skupno povečal izvoz kar za 61 % ob hkratnem zmanjšanju uvoza za 15 %. Stopnja kritja uvoza z izvozom se je napram lanskemu letu povečala od 49,9 % (leta 1981) na 94,3 %.

Kljub večjemu obsegu količinske proizvodnje pa je gospodarstvo občine Ljubljana Moste-Polje doseglo slabše finančne rezultate kot v enakem obdobju lanskega leta. Vzroki so v nižji rasti dohodka, slabši strukturi razporejenega dohodka, zmanjšanju akumulativne in reproduktivne sposobnosti OZD in predvsem povečane izgube (letos so namreč izgube večje kar za 1263 % kot v enakem obdobju lani), pa tudi zaradi kratkoročnega zadolževanja.

Rast celotnega prihodka je najvišja v Ljubljani — 37 %, dočim je dohodek v tem obdobju porasel le za 22 %, za kar sodimo, da je tudi posledica spremenjenih stopenj amortizacije in pa predvsem nadpovprečne rasti nabavnih cen vrednosti trgovskega blaga v nekaterih dejavnostih kot so živilska industrija, storitve na področju prometa in visoke gradnje.

Z izgubo so v I. polletju poslovale naslednje OZD:

1. Izolirka TOZD Ljubljana	4.660.919,36 din
2. Gradis — TOZD SPO	23.728.518,42 din
3. Toplarna	6.055.273,03 din
4. Jugotekstil Julon	39.314.114,47 din
5. Obnova TOZD Strojni obrati	9.256.591,75 din

Od teh sta imeli Julon in Izolirka TOZD Ljubljana izgubo že po zaključnem računu za leto 1981.

V primerjavi s prvim tromesečjem 1982 se je število OZD, ki izkazuje izgubo zmanjšalo s 14 na 5 OZD, vrednostno pa za 40 %. Glede na leto 1981 (poslovalo z izgubami tudi 5 OZD), so izgube v I. polletju večje za 96 %.

Prekoračitve OZD po Dogovoru o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1982 v teh dneh analizira komite za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj pri izvršnem svetu SO zato bomo OZD, ki kršijo naveden dogovor sporočili takoj, ko bodo podatki evidentni.

INFORMACIJA O POSLOVANJU V DRUŽBENIH DEJAVNOSTIH V OBDOBJU OD 1. 1. — 30. 6. 1982

Osnovna ugotovitev je, da so te OZD in delovne skupnosti, kljub težkim gospodarskim razmeram in

Povečal se je tudi del dohodka, ki je namenjen za obveznosti iz dohodka, OD in skupno porabo in tako se je zmanjšal del za akumulacijo. Akumulativna sposobnost se je zmanjšala na vseh področjih, razen v gostinstvu in turizmu, reproduktivna sposobnost pa v industriji, kmetijstvu, gradbeništvu, trgovini, komunalni in stanovanjski dejavnosti, pa tudi pri finančnih, tehničnih in poslovnih storitvah.

Del dohodka gospodarstva za skupno in splošno porabo je porasel — prispevki iz dohodka in CD za 25 %, — davki iz dohodka in OD pa za 28 %.

OZD so v I. polletju 1982 razporedile za 26,2 % več sredstev za OD in 12,9 % več za skupno porabo delavcev, vendar pa je bila rast OD z davki in prispevki nižja od rasti primerljivega dohodka.

Povprečni izplačan čisti OD v I. polletju na delavca je 13.467 din mesečno z indeksom 127. Najvišja rast OD beležimo v proizvodnji in predelavi papirja in kmetijskih storitvah.

Izgube

V I. polletju 1982 je bilo izkazanih izgub v gospodarstvu v skupni vrednosti 83.015.417,03 din, kar je napram I. polletju leta 1981 za 1263 % več.

številnim problemom, ki nastajajo v poslovanju, v veliki večini dobro gospodarile. Izgubo je izkazala le ena delovna skupnost: Zveza športnih društev Slovan.

Celotni prihodek se je povečal za 37,3 %, materialni stroški za 36,3 %. Izredno se je povečala amortizacija, zaradi spremembe stopenj (s 1. 1. 1982), povečanje znaša v povprečju 200,6 %.

Dohodek se je povečal v primerjavi s I. polletjem 1981 za 43 %, čisti dohodek le 33,2 %. Večji del dohodka (73 %) oz. čistega dohodka (86 %), organizacije namenijo za osebne dohodke. Masa razporejenih sredstev za OD se je v primerjavi z enakim obdobjem lani povečala za 29 %, kar pomeni zaostajanje rasti sredstev za OD za rasto dohodek in čistega dohodka. Sredstva za OD so se najbolj povečala v delovnih skupnostih SIS in DPS, kar za 43 %.

Za sredstva za skupno porabo so namenile OZD 8 % dohodka oz. 9 % čistega dohodka. Največje po-

večanje sredstev za skupno porabo je bilo v otroškem varstvu in zdravstvu.

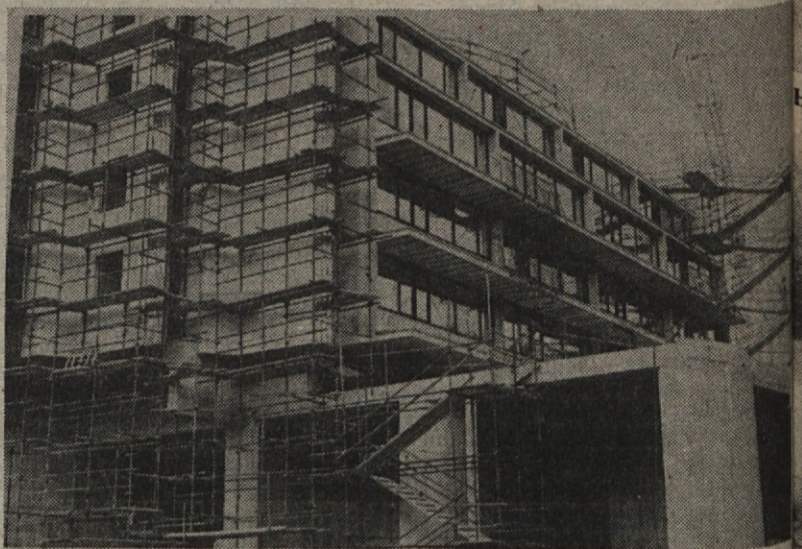
Za poslovni sklad so namenile organizacije le 1,2 % več kot v enakem obdobju lani. Za rezervni sklad je večina OZD oddvojila le 1,5 % obvezni del dohodka.

Negospodarstvo je v globalu prekoračilo dovoljeno maso za OD in povprečne OD. Maso sredstev za OD je prekoračilo 15 OZD in delovnih skupnosti (od 29), največji prekoračitelj je Carinarnica Ljubljana (47 %). Povprečne OD je prekoračilo 8 OZD oz. delovnih skupnosti, največ Center za socialno delo

11,7 %. Ker OZD in delovne skupnosti niso poslale pojasnil, ni možno ugotoviti, če so kršitelji ali ne.

Povprečni neto OD na zaposlenega (na mesec) so bili v družbenih dejavnostih 14.409 din, kar je povečanje za 27 % v primerjavi z enakim obdobjem v letu 1981.

Če pa se primerja rast OD z rastjo življenjskih stroškov v Ljubljani, so OD v tem obdobju padli realno le za 0,5 %. Povprečni OD so se najbolj povečali v delovnih skupnostih SIS in DPS (40,5 %), najmanj pa v izobraževanju in otroškem varstvu (17,5 %).

10. september, dan naše vojne mornarice

Morje poznamo vsi — verjetno nas je tudi v preteklih poletnih mesecih veliko preživelo proste dneve na jadranski obali. Toda morje poznamo le z dopustniške strani, morje pa je tudi trdno povezano z našo vojno mornarico, ki 10. septembra slavi svoj dan.

Na počitnicah vidimo mornarje le kak popoldan, ko pridejo na kratek sprehod po mestu, ne poznamo pa jih v trenutku, ko stoje na krovnih deskah za strojem in orožjem, ko v najhujšem vremenu izplovejo na nalogo ali na pomoč, ne pravi se zato zastoja, da mornarjev kruh ima sedem skorij in vsaka nova skorja je trša od prejšnje.

Takšne jih poznajo naši ljudje, ki bivajo ob morju vse leto, še zlasti tisti, ki živijo na manj razvitih otokih, kjer jim pomeni mornariška uniforma prijateljstvo, solidarnost, pomoč. Koliko cest,

koliko vodovodov so zgradili mornarji, koliko bregov so pogostili na naših otokih. Na manjših otokih pogosto prebivalci pijejo le tisto vodo, ki jim jo pripeljejo na svojih ladjah mornarji vojne mornarice. Kolikokrat so mornarji prepeljali njihovega bolnega svojca z ladjo, v najhujših primerih pa tudi s helikopterjem v oddaljeno bolnišnico.

Od 10. septembra 1942 leta, ko se je v Podgori rodila Jugoslovanska vojna mornarica pa do danes se je podoba vojne mornarice precej spremenila. Od železnih borcev na lesenih čolnih, ki so se med NOB borili proti močnejšemu in bolje opremljenemu svorožniku, so ostali le železni možje na sodobnih ladjah, ki jim napredek in nova tehnika, plod domačega znanja in dela, mehča tistih sedem trdih krušnih skorij.

C. P.

Zavihali so rokave...

Časi se spreminjajo. Včasih pred leti, so direktorji na slavnostih bili samo opazovalci. Danes pa je že drugače. Na svečanosti pri polaganju temeljnega kamna nove farne za goveje pitance v Verjamah so zavihali rokave, ter združeno porinili nov gradisov tovarnjak, ki prav takrat ni in ni hotel vžgati. In glej ga zlomka. Uspeli so. Dokazali so, da moramo v današnjem času prav vsi poljuniti v roke in zavihati rokave. Upajmo samo, da drugi direktorji ne bodo sedaj prihajali na otvoritve z »kratkimi rokavi«.

FRANJO STROMAJER

Hoorruk....

Pa je vžgal...

Bilo je leta...

Tokrat se nam je za rubriko Bilo je leta... oglasil naš upokojenec Franc Sušnik iz Mayčič, ki je v Gradisu bil zaposlen od leta 1947. Fotografija, ki nam jo je poslal kaže skupino delavcev pri postavljanju opaža za turbino HE Medvode. V pismu piše, da se ne spominja točno, kdaj je fotografija nastala, misli pa, da je to bilo leta 1952. Od leve proti desni je Franc Sušnik drugi, tretji pa je že pokojni Jernej Vrhovnik. Ostalih se ne spominja. Zato prosimo, da v kolikor se kdo na fotografiji prepozna, ali ve kaj več o posnetku, naj to sporoči v uredništvo.

Pravni svet

VPRAŠANJE:

M. P. sprašuje ali lahko sklenejo delovno razmerje osebe, ki so tuji državljani

ODGOVOR:

Sklenitev delovnega razmerja s tujimi državljani ureja Zakon o pogojih za sklenitev delovnega razmerja s tujimi državljani, pa tudi v naših pravilnikih o delovnih razmerjih TOZD, imamo v posebnem členu zapisano, da oseba s tujim državljanstvom ali brez državljanstva lahko sklene delovno razmerje v TOZD, oziroma delovni skupnosti če izpolnjuje pogoje po veljavnih jugoslovanskih predpisih in določilih tega pravilnika. O sprejemu tujih državljanov na delo odloča komisija za delovna razmerja TOZD oz. DS. Tujim državljanom lahko sicer sklenujejo delovno razmerje z delavci v

TOZD, če izpolnjujejo poleg pogojev, ki so določeni v naših samoupravnih splošnih aktih še posebne pogoje, ki jih predpisuje Zakon o pogojih za sklenitev delovnega razmerja s tujimi državljani. Tujim državljanom morajo imeti namreč dovoljenje za stalno naselitev oziroma za začasno prebivanje v SFRJ in dovoljenje za sklenitev delovnega razmerja.

Dovoljenje za sklenitev delovnega razmerja s tujim državljanom daje republiška samoupravna interesna skupnost na področju zaposlovanja na podlagi mnenja samoupravne skupnosti za zaposlovanje.

Tujemu državljanu preneha delovno razmerje v TOZD, če se mu izteče veljavnost dovoljenja za začasno prebivanje ali se mu odpove začasno

prebivanje ali če je razveljavljeno dovoljenje o njegovi stalni nastanitvi v SFRJ.

VPRAŠANJE:

N. M. sprašuje ali lahko sam prijavim kršitev delovne obveznosti za katero je izvedel ter kam to prijavo naslovim.

ODGOVOR:

Vsak delavec, ki zve za kršitev delovne obveznosti ima pravico, da da pismeno pobudo za uvedbo disciplinskega postopka.

Po določilih naših pravilnikov o delovnih razmerjih, ki so v skladu z Zakonom o delovnih razmerjih se postopek za ugotavljanje odgovornosti delavca začne na zahtevo delavskega sveta TOZD, direktorja TOZD, samoupravne delavske kontrole, OO sindikata, družbenega pravobranilca samoupravljanja ter pristojnega organa skupščine občine. V konkretnem primeru naj delavec naslovi pismeno pobudo z ustrežno

obrazložitvijo na enega od v prejšnjem odstavku navedenih organov. O pismeni zahtevi, ki bo vložena v 6 mesecih od dneva, ko je bila delovna obveznost kršena bo vodila postopek in bo odločala disciplinska komisija TOZD, ki je pristojna, da ugotavlja kršitve delovnih obveznosti ter izreka ukrepe zaradi teh kršitev.

Za pismeno pobudo za uvedbo disciplinskega postopka ni predpisana oblika; pismena zahteva pa mora vsebovati kratek opis kršitve ter čas, v katerem je bila storjena, oznako določbe, ki določa delovno obveznost, katero je delavec kršil, dokaz na podlagi katerih upravičeno obstoji sum, da je delavec kršil delovno obveznost in da je zanjo tudi odgovoren.

O uvedbi postopka zaradi kršitve delovne obveznosti, je potrebno obvestiti delavca, proti kateremu je uveden postopek, disciplinsko komisijo, izvršni odbor sindikata TOZD.

MIRA BARTOL

IV. kulturno srečanje gradbenih delavcev Slovenije je pred nami

V julijski številki našega časopisa smo objavili obširen razpis za vsakoletno srečanje, na katere gradbeni delavci predstavimo in pokažemo kaj vse smo zmožni tudi na kulturnem področju.

Vsako leto nas je bilo vse več in tako se je tudi kvaliteta prispevkov in organizacija izboljšala. Lansko leto je Gradis na srečanju v Novem mestu predstavljalo enajst članov, žal pa je letos to število opadlo, kljub želji, da bi se vsako leto povečalo.

Prepričan sem, da je v Gradisu veliko več pesnikov, fotoamaterjev, likovnikov, modelarjev in drugih ustvarjalcev, ki pa se izgleda ne želijo predstaviti javnosti ali ne želijo predstavljati našo delovno organizacijo. Kaj bi bilo treba storiti, da bi se tudi pri nas stvari spremenile je težko reči. Mogoče ne bi bilo slabo, da bi tako kot smo to naredili na področju športne rekreacije, kjer smo zaposlili človeka, ki se samo s tem ukvarja in zato Gradis na tem področju dosega izredne rezultate. za-

poslili tudi profesionalnega kulturnega animatorja na ravni delovne organizacije, ki bi skrbel za boljši kulturni utrip v Gradisu.

Vse to toliko bolj, ker dosti manjše delovne organizacije nastopajo na kulturnem srečanju z večjim številom udeležencev kot Gradis.

Letos nas bodo zastopali trije pesniki ter po eden fotoamater in likovnik. Od vsakega pesnika tokrat objavljamo po eno pesem.

Milenko Nikić

DOMOVINA ZOVE

*Pusti me družje, da tiho spavam,
da sklopim oči i noči ove
jer nočas ću daleko poći,
već ćujem glas, Domovina zove.*

*Odlutal ću ove noći
u cvijetni vrt — Domovine moje
vidjeću zelene livade, žitna polja
gdje provedoh djetinstvo svoje.*

*Iz prikraja malog šumarka
sluša ću kako potok žubori
i cvrkut ptica što nestaju visoko u letu
viđe ću šetnju malog leptira
i čuti zujanje pčele negdje u cvijetu.*

*Osjetiti ću svežinu blistave rose
što pada u osvjet planinske zore
i milovanje blagog povjetarca
što svakog jutra polijeće s gore.*

*Vidjet ću požutjelu jesen
okupanu svu u zlatu;
svrati ću u voćnjak, gde miriću
plodovi zreli,
a sutra kad pustinjaka zora zabijelj
stvarnost će me vratiti u pijesak vreli.*
Višimir Đurić

U IME SVIH NAS

*Dok zadnja iskra u očima tinja
dok kraju se bliži dan
pogled u daljini se gubi
umorno želeći san.*

*I rekoh sebi to ništa nije
neboj se i budi jak
ne slušaj smrt kako se smije
dok vjetar raznosi pepeo kroz zrak.*

*Oči se moje lagano gasu
u krvi uzdignuto čelo
nikad više mati moja
nikad više jutro moje bijelo.*

*Al' žrtva moja uzalud nije
i zamnom će mnogi da krenu
samo kad budu shvatili,
da će na istom mjestu — gdje veni
izrasti novi karanfili.*
Miladin Macanović

SJEĆANJA

*Kad se vratim rodnom kraju
sjećanja se vrata
uspomene iz života ranog
redaju se kô sa filmske trake.*

*Ali sada nema čobanica
ni goveda, nit plaču jaganjci
nema pjesme, nema tamburica
svi zarasli šibljem su pašnjaci.*

*Okrećem se sa rukom na čelu
tražim staze i tragove šapa
al' u zalud, ni proc ne bi moglo,
da u ruci nemam štapa.*

*Redaju se sjećanja u meni
dok prolazim stazama mladosti
po kojim se sad trava zeleni,
a nekad su bili goli kao i mi bos.*
Milenko Nikić

Celjsko gledališče pred novo sezono 1982/1983

24. septembra bo Slovensko ljudsko gledališče Celje odprlo vrata v novo gledališko sezono. Uprizorilo bo šest premier tako kot vsako leto, v gosteh pa bo za ves abonmajski cikel še Primorsko dramsko gledališče. Septembra bo torej prva premiera, svetovna gledališka uspešnica AMADEUS angleškega dramatika Petra Shafferja. Avtor je postavil na oder zgodbo o dvornem skladatelju Salieriju in Mozartu. Prvi je bil čaščen in priznan muzikus, sicer pa brez talenta in ustvarjalne sile; zato pa častilakomen in zavirljiv, neredkokdaj pa edini, ki je na avstrijskem dvoru spoznal pravo veličino in vrednost Mozartovega genija. Pripoveduje se, da je Salieri zastupil Mozarta in da je sploh bil kriv njegove prerane smrti. O tem nam komično srhljivo, dramsko izredno učinkovito pripoveduje ta odrska pripoved. Pripoveduje nam o Salierijevem strahu, o načrtnem in sistematičnem onemogočanju mladega, muhastega, včasih infantilnega, a prvega svobodnega umetnika našega časa, Mozarta. Delo režiera Dušan Mlakar.

Sledilo bo RAJANJE Arthura Schnitzlerja, delo, ki je vse do letošnjega leta bilo na razpolago le kot branje, za uprizorjanje v gledališčih pa je imelo avtorjevo prepoved. Nemara bo »Rajanje« v Celju sploh prvič v Jugoslaviji, vsekakor pa na Slovenskem (tako kot tudi vsa v tej sezoni načrtovana dela). Schnitzler nam v desetih zaporednih prizorih daje prerez skozi ljubimkanja različnih plasti meščanskih slojev na prelomu našega stoletja. Schnitzler variira slike tako, da gre vedno nekdo iz prejšnjega para v naslednji par, dokler se zadnji člen v tem rajanju ne sreča na koncu s partnerjem iz prvega para. Krog rajanja je zaključen. V času nastanka je delo sprožilo vrsto škandalov. Meščanska družba se pač ni marala soočiti s svojo lastno zrcalno podobo in je dala igralce in direkcijo, ki si je usodila uprizoriti tako pohujšljivo delo, na javni pranger. Delo režiera Franci Križaj.

Za otroke bo na sporedu MAGNETNI DEČEK Milana Dekleve. To besedno igrivo delo bo postavila na oder

Helena Zajc, sicer znana po priljubljenih lutkovnih predstavah. V »Magnetnem dečku« bodo otroci našli sebe, v glavnem junaku Netku pa svoj občutljivi, nenehno izpostavljeni svet. Neprivlačni anti-junak Netek postane s pomočjo elektronskega čarodeja magnetek, in če se je prej na skrivaj tihotapil v otroška srca, odpre zdaj naširoko vrata gledališkemu čudežem.

Ob SREČANJU NA OSOJAH in MAGNETNEM DEČKU še ena slovenska NOVITETA, o kateri pa za zdaj še ne moremo in ne smemo kaj več izdati kot to, da se nam obeta razveseljiv gledališki dogodek.

SREČANJE NA OSOJAH Alenke Goljevščkove bo zanimiv in vznemirljiv poizkus ljudske igre, ki oživlja na poseben način slovenska ljudska izročila. Čas 15. stoletja. Vodi nas v svet usodnosti in urokov. Junaku igre je dano, da si zaželi, kar hoče. In zaželi si preveč. Veseli raj — spominja nas na srednjeveške freske — se sprevrže v smrtni ples, ki mu ni moč uiti. Tako delo, ki izvira iz motivike slo-

venskih ljudskih balad, poseže v temeljna človekova spoznanja, hkrati pa nam z odrskim pristopom odpira svet neke »nove naive«. Delo bo s pomočjo dramaturga Dominika Smoleta režirala Meta Hočvarjeva.

Makdeonski pisatelj Goran Stefanovski nas s svojo dramo LET NA MESTU popelje v leto 1878, v Makedonijo, v čas narodnih uporov in prebujanja narodne zavesti. Spregovori nam o pravici do svobode in o potrebi hrabrosti za njeno uresničenje. Generaciji tega časa še ne uspe, da bi dosegla in definirala lastno nacionalno pripadnost. Let na mestu je metafora za njene sanje. Drama je napisana izjemno silovito, poetično in dramatično, kar ji daje neko nadčasovnost in jo zbližuje s problemi današnjega sveta in človeka. Režiser bo Mile Korun.

Vsa dela bodo privrat uprizorjena na Slovenskem. Gledališče se nanje temeljito pripravlja, tako da lahko pričakujemo prav lepo in razveseljivo sezono.

Cene posameznih obonmajev za 6 predstav znašajo od 330 do 500 dinarjev.

Tudi mladinci radi nastopajo na kulturnih srečanjih

Bilo je leta...

Ali delavci berejo to rubriko?

Že nekaj časa objavljamo fotografije starejšega datuma pod naslovom BILO JE LETA... Sprva smo menili, da ne bo velikega zanimanja, Pa smo se zmotili. Oglasilo se je veliko naših delavcev, ki so se prepoznali na fotografijah, pa tudi taki, ki so prepoznali svoje nekdanje sodelavce. Vse več dobivamo tudi fotografij iz pionirskih časov Gradisa. Čeprav že malo orumele in zbledele, skrivajo v sebi veliko tistega, kar so doživeli naši delavci. Javljajo se tudi člani kolektiva, ki so že v pokoju. Prav ti vedo povedati veliko stvari o objavljenih fotografijah. Vse to skrbno hranimo in beležimo. V eni izmed prihodnjih števil bomo objavili razgovor z delavcem Gradisa, ki skrbno čuva fotografije in dokumente tistega časa.

FRANJO ŠTROMAJER

Tuji študentje pri nas

Heidemarie je prišla iz Hannovra

V Gradisu se je poleg drugih tujih študentov mudila tudi Heidemarie Maarfeld iz ZRN. Z njo smo se pogovarjali zadnji dan bivanja v Mariboru. Končala je vse izpite in je pred diplomom. Pri njih pravijo takim kandidat inženir. Pred opravljanjem diplome mora vsak študent opraviti obvezno prakso in Heidemarie jo je opravila v Jugoslaviji. Povsem slučajno je zajadrala k nam. Nek študent, ki je bil določen za Jugoslavijo, je prakso pri nas odpovedal, pa se je prijavila. Sedaj ji ni žal, saj je spoznala veliko novega. Predvsem ji je všeč naša dežela ter ljudje.

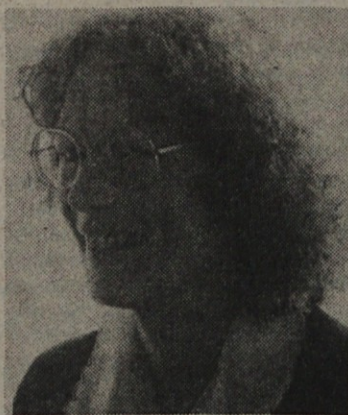
»Odhajam z prijetnimi občutki, saj sem se pri vas dobro počutila. Poleg Maribora sem si ogledala še Ljubljano, Postojno, Portorož in še nekatere druge kraje. Všeč mi je bil Piran, to staro primorsko mesto. Portorož pa je preveč »zabetoniran«.

Vašo deželo nameravam še obiskati, saj je polna znamenito-

sti. Po strokovni, gradbeniški plati sem veliko pridobila, saj je tehnologija v gradbeništvu pri vas na visoki ravni.«

Tako je o svojem bivanju pri nas menila študentka Heidemarie Maarfeld iz ZRN.

FRANJO ŠTROMAJER

Heidemarie Maarfeld — lepa dežela in prijazni ljudje

ZAHVALA

Vsem sodelavcem in prijateljem se iskreno zahvaljujem za izraženo sožalje, za darovano cvetje in tolažilne besede ob nenadni in tragični izgubi matere.

Janko in Valter Masten

ZAHVALA

Zahvaljujem se kolektivu tozda GE Ljubljana-okolica, ki mi je v najtežjih trenutkih ob smrti moje žene Hermine priskočil na pomoč in mi tako blažil bolečino.

Novak Suvajac

Iz vojske nam pišejo

Lepo pozdravljam vse delavce Gradisa, ki so delali na stanovanjskem bloku v Sladkem vrhu. Pozdravljamo tudi vse ostale delavce Gradisa tozda Gradbena enota Maribor.

BLAŽ HRŽENJAK

V. P. 1219-3

18000 Niš

Oglasil se nam je tudi vojak Đuro Jakob, ki služi vojaški rok v Kraljevu. Pozdravlja vse delavce tozda GE Ljubljana, še posebej pa Števo Maksimovića, Zorana Vidakovića, Ramiza Nurkića, Toneta Gužvinca ter delovodjo Cankarja. Pišete mu lahko na naslov:

ĐURA JAKOB

V. P. 8415-3B5

36000 Kraljevo

Mladinci iz Jesenic so bili na izletu v Kumrovcu

Osnovna organizacija mladine ješeniškega tozda je za svoje člane organizirala 17. julija izlet v hrvaško Zagorje. Pot nas je vodila preko Grosuplja do Brežic, kjer smo si ogledali muzej. Po krajšem postanku smo nadaljevali pot v Gornjo Stubico in si ogledali muzej kmečkih uporov ter spomenik Matiji Gubcu.

V hotelu Podčetrtek je bilo organizirano kosilo in popoldan kopanje v Atomskih toplicah, katerega smo bili vsi veseli, saj nas je v vročem dnevu lepo osvežilo.

Obiskali smo tudi rojstno hišo tovariša Tita, katero smo si z zanimanjem ogledali, in bili veseli, da je ohranjena tako, da smo lahko videli v kakšnih pogojih je živel naš tovariš Tito.

Za izredno zanimiv izlet se mladinci tozda GE Jesenice zahvaljujemo tovarišu direktorju, predsedniku sindikata in šoferju našega avtobusa Jožetu Zupanu.

J. SVETINA

Rešitev nagradne križanke

Zaradi obilice prispevkov, tokrat ne objavljamo nagradne križanke. Rešitev nagradne križanke iz prejšnje številke je taka: strelovod, trudoviki, ris, mišon, Celje, ril, Callas, anis, aerolit, enka, oče, trobentar, Ingmar, Tisnikar, Amarena, Leso, anioni, Krim, e, Everest, Ella, nota, el, La, OV, opica, usta, Senožče, Knin, teloh, AK, Stane Sever, MC, ranta, CS, salonar, jaški, Goričane, Alenka, kalij, Rem, zimzelen, Kladovo, Ileana, arak, Eden, Lin, TN, pena, lira.

Izžrebani so bili naslednji uspešni reševalci nagradne križanke:

1. nagrada 300 dinarjev: Kati Volavšek, Gotovlje 101 Žalec.
2. nagrada 200 dinarjev: Majda Zdošek-Roškar, Ul. Lizike Jančar 1, Maribor.

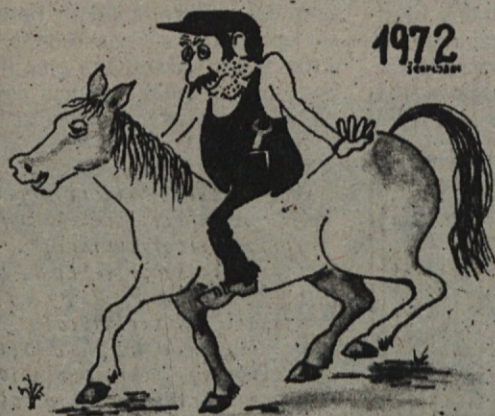
3. nagrada 100 dinarjev: Božo Debevc, Rozmanova 6-I, Ljubljana.

Čestitamo!

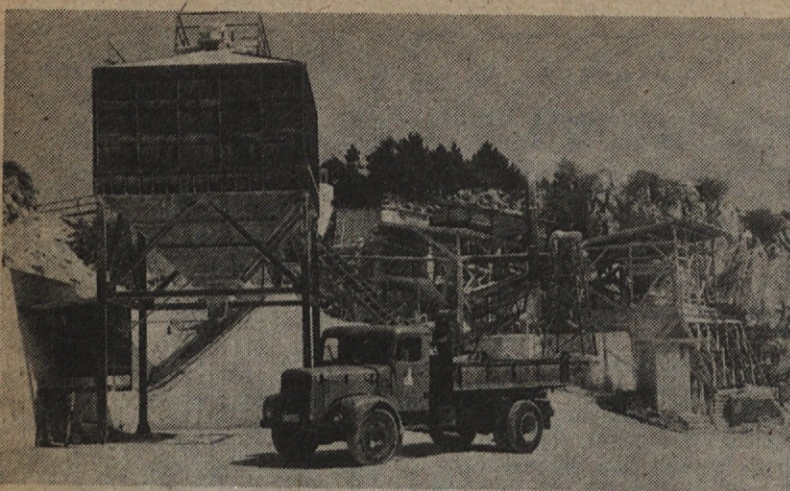
POPRAVEK

V julijski številki Gradisovega vestnika je na drugi strani v prispevku pod naslovom »Podeljene plakete sindikalnim delavcem« prišlo do neljube pomote. Pri seznamu dobitnikov bronaštih plaket je bilo narobe napisano Laponija Ode — GE Ravne na Koroškem. Pravilno je Sonja Oderlap — Ravne na Koroškem. Za napako se opravičujemo.

Uredništvo

GRADISOV VESTNIK izdaja organizacija združenega dela gradbeno industrijskega podjetja GIP Gradis Ljubljana. Izhaja mesečno v 10.000 izvodih. Ureja ga uredniški odbor v sestavi: Milenko Niklič, Ludvik Šnajder, Franjo Štromajer, Rudolf Ludvik, Zorana Klun, Mirko Zemljič. Glavni in odgovorni urednik Lojze Cepuš. Tehnični urednik Matija Krnc. Tiska tiskarna Ljudska pravica v Ljubljani. Naslov uredništva: GIP Gradis Ljubljana Šmartinska 134 a, 61000 Ljubljana.

Nov jekleni silos za pesek

Delavec na rešetki: Slavko Božec in Franc Ceglar, razbijata večje skale pred primarnim drobljenjem

V kamnolomu Črni kal so zaloge za več kot 125 let

Lansko leto so v našem kamnolomu na Črnem kalu nad Koprom izkopali 234.000 kubikov kamna in jalovine ter vsega predelali v pesek, tamponski drobljenec, drobljenec za nasipe in vse ostale frakcije. S tem so seveda precej zaostali za rekordnim letom 1979, ko je izkop znašal 377.000 kubičnih metrov. Časi v gradbeništvu so se spremenili, manj se gradi pa je zato tudi poraba gradbenega materiala manjša, s tem pa tudi proizvodnja v našem kamnolomu.

»V času manjše proizvodnje v kamnolomu nismo sedeli križem rok«, je povedal vodja kamnoloma **Mladen Grgurić** in nadaljeval: »V tem času smo opravili raziskovalna dela na zagotavljanju zalog, ki so pokazala, da bo življenjska doba kamnoloma Črni kal pri kapaciteti 250.000 do 300.000 kubikov letnega izkopa še najmanj 125 let. S tem smo zagotovili zadostne zaloge ne samo za nas, temveč tudi za širše območje Primorske regije.«

Plan za letošnje leto iznaša 230.000 kubikov drobljenca za predelavo v vse frakcije in 30.000 kubikov kamna in jalovine. Do konca avgusta je bilo izkopano že 40.000 kamna in jalovine zato pa je bilo

drobljenca le 92.000 kubikov kar je 20 odstotkov manj kot je bilo planirano. Od te količine drobljenca je bilo predelano največ frakcije 0–4 mm, to je pesek in le-tega je do konca avgusta bilo 13 odstotkov nad planom ali 37.000 kubikov.

Lani in v letošnjem letu se je predvsem izredno povečala proizvodnja peska, saj je leta 1981 bil kupljen mlin, ki je omogočil večjo proizvodnjo peska, ki je tudi najbolj iskan na tržišču. Pred nakupom mlina se je letna proizvodnja peska gibala okrog 40.000 kubikov, leta 1981 pa je bilo narejeno že 61.000 kubikov peska.

V kamnolomu Črni kal je zaposleno 24 delavcev, od tega jih 18 dela v neposredni proizvodnji. Delajo v dveh izmenah na eni proizvodni liniji, druga pa stoji. Vprašali smo vodjo kamnoloma tov. Grgurića zakaj je temu tako.

»Druga proizvodna linija nam stoji zato, ker je na tržišču zmanjšano povpraševanje po gradbenem materialu in je racionalnejše, da nam ena linija stoji, na drugi pa da delamo v dveh izmenah. Razen tega pa je v letu 1980 SGP Stavbenik naredil svoj kamnolom (?) nedaleč našega in se je zato tudi precej zmanj-

šala proizvodnja pri nas. Tako se je SGP Stavbenik spremenil od našega največjega odjemalca v največjega konkurenta in sedaj pri nas kupujejo samo manjše količine peska, ker ga v svojem kamnolomu ne morejo zagotoviti.

Prav pri otvoritvi kamnoloma SGP Stavbenika iz Kopra lahko zastavimo vprašanje, ali je ta investicija bila res potrebna in ekonomsko upravičena ob dejstvu, da na obali obstoja še eden večji kamnolom Kaldanija, ki je last Slovenija cest-Tehnika iz Ljubljane. Ta kamnolom in kamnolom v Črnem kalu pa glede na svoje zmogljivosti in predvsem zagotovljene zaloge za daljše obdobje zadoščata za kritje potreb celotnega gradbeništva na našem področju.

Tako sedaj vsi trije delamo z zmanjšanimi kapacitetami in se srečujemo s podobnimi težavami, vemo pa, da bi bilo lahko drugače,« je zaključil svojo misel tov. Grgurić.

Leto 1980 predstavlja nekakšno prelomnico za kamnolom Črni kal, saj se od takrat naprej stalno izpopolnjuje tehnologija, nabavlja se nova oprema in skrbi za čim bolj racionalno in gospodarno poslovanje v kamnolomu. Tako je že takrat bil

nabavljen nemški dvovaljni mlin za terciarno drobljenje. Nakup tega mlina je bil, lahko rečemo življenjskega pomena za kamnolom saj se je lahko takoj povečala proizvodnja peska, za katerim je tudi največje povpraševanje, le-to znaša 65 odstotkov od vseh frakcij. Kapaciteta novega mlina je 10 kubikov na uro.

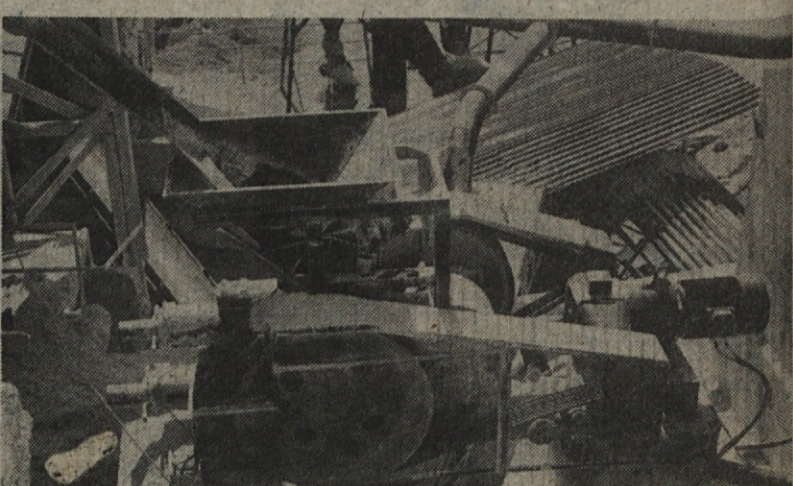
Vibracijsko sito je bilo kupljeno leta 1981. Uporablja se za sejanje v terciarni fazi proizvodnje, kjer se dobi pesek za malto (grobo in fino) ter pesek za beton. Istega leta sta bila nabavljena sekundarni drobilec in rezonančno sito.

Da bi se kamnolom v bodočnosti lahko širil je bil prestavljen daljnovid, zgrajen je bil jekleni silos za pesek in betonsko-jekleni boksi za frakcije druge proizvodne linije, ki pa že celo letošnje leto stoji.

Tako v kamnolomu Črni kal sedanje skrbne investicije in manjšo proizvodnjo koristijo poleg omenjenih modernizacij tudi za izpopolnjevanje projektno-tehnološke dokumentacije s katero bodo zagotovili dovoljenja za pridobitev novih zemljišč za eksploatacijo v bodoče, saj upajo, da se bodo sedanje restrikcije čez kakšno leto omejile in bodo tisti trenutek dočakali popolnoma pripravljeni. C. PAVLIN

Kamioni čakajo, da pridejo na vrsto za nakladanje

Dvovaljni mlin za terciarno drobljenje